

De **Andere** Krant

DEANDEREKRANT.NL | E-MAIL VIA: INFO@DEANDEREKRANT.NL | REDACTIE@DEANDEREKRANT.NL

WEEKEDITIE | 25 MAART 2023 | NR. 12

VWS, RIVM en Lareb verzwegen ernstige schade Covid-vaccins

Joris Baas en Karel Beckman

RIVM, bijwerkingencentrum Lareb en het ministerie van VWS werden in februari 2021 overspoeld met meldingen van ernstige bijwerkingen van de Covid-vaccins, waarvan vele dodelijk, maar hielden deze informatie geheim voor het publiek. Ze besloten zelfs de propagandacampagne voor de vaccins op te voeren.

Duizend meldingen per dag kwamen begin februari 2021 binnen bij Lareb van soms ernstige gezondheidsschade van de Covid-injecties. Op 9 februari 2021 worden 15 overlijdens en 15 epileptische aanvallen gemeld. Een dag later blijken al 100 mensen de dood te hebben gevonden na vaccinatie. Maar Lareb meldt niets aan het publiek. Minister Hugo de Jonge in zijn perscon-

ferentie van 23 februari ook niet. Het RIVM stelt op 19 februari 2021 in een interne e-mail dat het "belangrijk is dat er geen onrust ontstaat". De overheidsinstanties zijn er enkel op gericht de vaccinatiebereidheid te vergroten, onthult onderzoeker Cees van den Bos op basis van interne correspondentie, vrijgekomen na Wob-verzoeken. Zijn verslag, gepubliceerd op zijn blog Bos & Bomen Substack, levert een onthutsend beeld op. Niet voor het eerst, maar, hoewel er Kamervragen zijn gesteld over zijn onthullingen, worden ze in de reguliere media volledig genegeerd.

Het RIVM krijgt al op 1 februari 2021 te horen dat het vaccin risicovol is, laat Van den Bos zien. Er wordt melding gemaakt van heftige allergische reacties die dodelijk kunnen zijn. Bij Lareb komen 7 maal zoveel meldingen binnen als verwacht. Maar RIVM, VWS en Lareb zijn er enkel op uit het publiek gerust te stellen. Lareb meldt in zijn

rapportage van 2 maart 2021: "Op dit moment ziet Lareb in de meldingen geen patronen van klachten die wijzen op ernstige bijwerkingen waaraan gevaccineerden kunnen zijn overleden". Dit terwijl in een interne e-mail van VWS van 24 februari staat: "Ter info, Lareb heeft aangegeven dat er op sommige dagen zo'n duizend meldingen binnenkomen en dat ze daarom snel moeten opschalen".

Als het vaccin van Astrazeneca een 'imagoprobleem' blijkt te hebben, reageert het RIVM op 22 februari

Volgens data Lareb kwamen op sommige dagen zo'n duizend meldingen binnen

2021: "We zoeken naar mogelijkheden om de reputatie van AZ te verbeteren." Dit willen ze onder meer doen door het plaatsen van positieve artikelen in bijvoorbeeld RTL Nieuws of AD.

Tegelijk start VWS met een propagandacampagne die ervoor moet zorgen dat een aantal 'key opinion formers', waaronder leden van het OMT, "met één mond praten", "ondersteunend aan ons verhaal". Volgens dr. Wendy Mittemeijer, medisch-ethisch adviseur, is het op grond van de Geneesmiddelenwet verboden voor wetenschapsbeoefenaars of bij het publiek bekende personen om publieksreclame te maken voor een vaccinatieprogramma. ■

► Overheidsinstanties verzwijgen risico's Covidvaccins P.14

Boeren uitend zorgen om 'LTO-infiltratie' BBB ► 4

NPO-serie Arcadia: kritisch of wegbereider? ► 6

Baanbreker: Door Frankema ► 9

Arrestatiebevel Poetin zal boemerang-effect hebben ► 13

Slachtoffers kindermisbruik niet gehoord door politiek

Ido Dijkstra

Bij slachtoffers van kindermisbruik heerst "diepe teleurstelling" over het "rommelige, slecht onderbouwde en tendentieuze rapport van de Commissie Hendriks". Dit zegt Herry Vos van Kenniscentrum Transgeneratieel Georganiseerd Geweld (KTGG), een organisatie die zich al twintig jaar inzet voor slachtoffers van georganiseerd seksueel misbruik, in een interview met De Andere Krant.

Eind december 2022 werd een rapport gepubliceerd van een door het ministerie van Justitie samengesteld team onder leiding van professor dr. Jan Hendriks. De conclusies hieruit doen volgens KTGG en andere instanties "geen recht aan de overlevenden van sadistisch misbruik". Slachtoffers en hun belangenvertegenwoordigers krijgen bij de meeste politieke partijen geen gehoor. Een debat dat gepland stond voor komende week, is op de lange baan gescho-

ven. De minister van Justitie lijkt niet in gesprek te willen. Kamerlid Gideon van Meijeren (FVD) vroeg een plenair debat aan, maar dat is door de Kamer afgewezen. "Het onderwerp wordt nu betrokken bij een nog te plannen Commissiedebat seksueel geweld in de meest brede zin van het woord. Zo wordt het onderwerp ritueel sadistisch misbruik op een hoop gegooid. Mijn indruk is dat het bewust klein wordt gehouden in de hoop dat het ondersneeuwt", stelt hij.

Aline Terpstra, woordvoester van een groep van twintig onafhankelijke GGZ-behandelaars, stelt dat het rapport "zwaar ondermaats" is. "Het is duidelijk dat dit onderzoek een schat aan informatie heeft laten liggen." De behandelaars vragen om een 'second opinion' door een nieuwe, onafhankelijke commissie die in tegenstelling tot de Commissie Hendriks wel aan "waarheidsvinding" doet. ■

► Zie ook P.3

Neem een abonnement

► deanderekrant.nl/abonnement

€12
per maand
€130 per jaar
(inclusief digitaal abonnement)

LOSSE VERKOOP:
€3,50

ABONNEMENT V.A.
€2,50

JAARGANG 3
24 PAGINA'S
NUMMER 12

8 719325 841534 01223 > BP

Burgerorganisaties zien vooralsnog geen grote fraude bij verkiezingen

Ido Dijkstra

De burgerinitiatieven Police for Freedom, Voorwaarheid (het voormalige Viruswaarheid), Samen voor Nederland en Ik, De Burger – samenwerkend onder de naam Team Controle-verkiezingen.nl – hebben het voor elkaar gekregen in zo'n 15 procent van de tienduizend stembureaus een controleur aanwezig te laten zijn. Deze burgers keken op eigen titel over de schouders van de officiële stembureau medewerkers mee of het stemproces verliep volgens de regels. De aanwezigheid van de kritische burgers in de stembureaus zorgde voor wisselende reacties, stelt Dennis Spanstra van Police for Freedom. “In veel gevallen waren de medewerkers van de stembureaus niet voorbereid op de aanwezigheid van controleurs. Soms verliep de samenwerking heel soepel. We hoorden van bureaus waar burgers hartelijk werden ontvangen met een broodje en koffie en zonder problemen konden controleren. Veelal was het toch ook wel een beetje ongemakkelijk.” De verzamelde informatie is niet geschikt om daar “sluitende conclusies aan te verbinden”, stelt Spanstra. “Daarvoor was het controle-initiatief nu nog te klein. We zijn ons er heel goed van bewust dat

“We hebben een schat aan informatie verzameld”

we met zijn allen iets volstrekt nieuws aan het opbouwen zijn. Iets waar geen handboek voor is geschreven. Nog elke dag krijgen we e-mails binnen van controleurs, met hun bevindingen. We gaan al die informatie nu op een rij zetten en proberen deze zo te rapporteren dat anderen er weer mee verder kunnen werken. We willen voorkomen dat wij weer zeggen hoe het allemaal zit. Wel durf ik te zeggen dat het initiatief een succes is, want we hebben een schat aan informatie verzameld waar wij van kunnen leren bij toekomstige verkiezingen. Het doel was: inzicht krijgen in het kiesproces en daar zelf conclusies uit kunnen trekken, waarmee we hopelijk het vertrouwen in het kiesproces kunnen herstellen.”

Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 hebben zeker onregelmatigheden plaatsgevonden, oordeelden zowel de Kiesraad als de Rechtbank van Amsterdam vorig jaar in een proces dat was aangespannen door vier Amsterdammers. De rechtbank nam zelfs het woord ‘ondemocratisch’ in de mond, maar verklaarde zich niettemin ‘onbevoegd’ om de uitslag ongeldig te verklaren. Team Controle-verkiezingen.nl zegt verslagen te hebben ontvangen waarin grove onregelmatigheden staan beschreven. Zo heeft

een vrouw in Friesland onder dwang een foto van het proces-verbaal van haar telefoon moeten verwijderen. “Ik ben daarbij tot tweemaal toe geïntimideerd”, laat zij aan De Andere Krant weten.

In Rotterdam zeggen drie controleurs door handhavers onheus te zijn bejegend. De voorzitter van het desbetreffende stembureau zei: “U hoort hier niet te zijn.” Uiteindelijk heeft de politie het trio op “schofterige wijze” verwijderd uit het stemlokaal. Formeel mag dat niet. “Iedereen die daarin is geïnteresseerd kan het tellen van de stemmen in het stembureau bijwonen, tot en met het vaststellen van het proces-verbaal”, staat op de website van de Kiesraad. “Er is ook geregeld geconstateerd dat tellen onder vier ogen – er moeten altijd twee personen tegelijk onafhankelijk van elkaar de stembiljetten tellen – niet altijd is gebeurd. Er zijn ook stembussen gefotografeerd waarbij de slotjes niet gesloten waren, maar we weten op dit moment nog niet wat daar de reden van was. Dat is aan de Kiesraad om uit te zoeken”, aldus Koen Verhagen, een andere karterekker van het project.

“Gelukkig zijn dat wel incidenten geweest”, vervolgt Verhagen. “In de meeste gevallen waarvan ik heb gehoord en gelezen, is het eerlijk gegaan.” In grote lij-

nen is zijn vertrouwen in het stemproces toegenomen, vertelt hij. “Dat neemt niet weg dat er een aantal dingen verbeterd kunnen worden. Een aanbeveling aan de Kiesraad is volgens mij dat de voorzitters van stembureaus volgende keer beter geïnstrueerd moeten worden over rechten van controlerende burgers. Met dit initiatief hopen we het vertrouwen in het kiesstelsel te herstellen. We willen de vier miljoen mensen die niet stemmen de volgende keer uit de bank krijgen. Door niet te stemmen steunen zij indirect het beleid waar ze geen vertrouwen in hebben.”

Spanstra denkt dat het burgerinitiatief navolging krijgt bij toekomstige verkiezingen. “Dan streven we ernaar bij alle stembureaus een controleur te hebben. Dan kunnen we gemakkelijker controleren of de resultaten overeenkomen met de digitale verwerking die de gemeente doet.” De Police for Freedom-voorman is voorzichtig met het woord fraude. “Niet alles wat fout gaat, is fraude. We zijn ons bewust van de vele zaken die we mogelijk nog niet zien. Premature conclusies als ‘fraude’ of ‘correct’ zijn simpelweg nog niet te trekken. Het is nu zaak de resultaten zo snel mogelijk centraal en georganiseerd terug te geven om te analyseren en te onderzoeken.” ■

BBBoer vindt vrouw

De BoerBurger Beweging is de grootste geworden, joepie toch? Het heeft weinig te maken met Build Back Better of 666, dat zijn alleen maar complottheorieën, dat hoor je braaf op je klompen aan te voelen. De vlaggen mogen weer omgedraaid worden, want het gevaar is geweken. Met je boerenverstand zou je nooit op iets stemmen wat je op langere termijn uit zou willen kopen en zo verzekert burgerlijk Nederland zich van een toekomst met eten, Frans Timmermans juicht ook mee.

Wat we mogen verwachten is dat de boeren het land gaan overnemen. Alle Tesla's worden trekkers, leegstaande kantoorpanden worden volgepropt met kippen en koeien die in de stad rond scharrelen. Iedereen moet verplicht in overal lopen en vroeg opstaan. Ik zie voor Rutte en Kuipers wel een baantje weggelegd in het uitmesten van stallen, ze hebben genoeg ervaring met beerputten en er lopen ook geschikte vogelverschrikkers rond in Den Haag. Schiphol verandert in Schaaphol en Tata Steel gaat plat, zodat een spinazie-akker in onze ijsbehoefte kan voorzien. Aan een vork heb je niks zonder eten. De omwonenden in Velsen zullen blij zijn met de frisse wind.

Eten is belangrijk, ik beken dat ik het meerdere keren per dag doe. Bedenk goed waar het vandaan komt en wees er

dankbaar voor, in plaats van de producenten weg te treiteren. Met de komende heerschappij van Caroline van der Plas neem ik aan dat vlees niet vervangen wordt door krekels. Ik voel me er niet goed bij, wil niet iets op mijn bord dat aan mijn sla begint of na de seks het hoofd van haar mannetje opvreet. Heb je een vriendin die zachtjes in je oor bijt, dan moet je oppassen hoor.

Alle Tesla's worden trekkers, iedereen moet verplicht in overalls lopen

Ze zeggen wel eens: “Wie zijn eten kan controleren, heeft al zijn behoeftes onder controle”. De goeie dingen binnen krijgen vereist discipline, kijk maar eens om je heen in het zwembad en vergelijk dat eens met de jaren '60. Eigenlijk zakt de zeespiegel al decennia lang, maar door de dikkers wordt dat effect opgeveven. Wat is eigenlijk goed eten? Over eieren verschillen de meningen, hebben

sommige echt plastic dooiers en worden kippen gevaccineerd? Boerenkool schijnt toch geen superfood te zijn. Havermout met te veel glyfosaat. Brood, daar zat ooit wat in, de granen hebben de grond leeggetrokken van mineralen door eenzijdige monocultuur. Ook fluoride in tandpasta is niet goed. Ik vond die troep überhaupt al niet te vreten.

Ik had er een meningsverschil over met een huisgenoot in Engeland. Hij claimde dat fluoride geweldig is voor tandbederf. Hij bedoelde natuurlijk tegen tandbederf, maar hij was nog niet helemaal wakker. Ik vroeg hem als het zo goed is, waarom hij de tandpasta niet doorslikt, zodat het goed in je bloed komt en de tanden ook van binnen uit aangesterkt worden, plus botten. Waarom zuip je niet meteen erna je zonnebrand op, gevolgd door wrattenzalf en shampoo. Nee, het enige dat hij slikte was BBC News en soms een paracetamol tegen de kiespijn. “Nee mannetje”, zei ik, “paracetamol moet je fijn malen en op je hoofd smeren!” Net als viagra op je lul, anders word je overal stijf. Prachtige uitvinding van Pfizer. Eerst oudere mannen allerlei defecte kinderen bij elkaar laten neuken. En dan iets ontwikkelen tegen overbevolking. Want het bestaan zal en moet gemanaagd worden.

Nederland deugt nog lang niet genoeg: steden gaan drones inzetten om

WOUTER MEIJS

de bevolking te commanderen. Staat je tentje te dicht op iemand anders' tentje op Texel, dan gaat een drone je verklikken. Enschede noemt zich zelfs de drone hoofdstad van Europa, die werden al ingezet tijdens de lockdowns, daar zien ze ze echt vliegen. Onze beleidsmakers hebben schijt aan onze grondrechten, daarom moet alles via de lucht. Met stikstof.

Eigenlijk zijn al die crises wel vermakelijk, bijna verslavend. De volgende wordt iets met banken en nucleaire oorlog, ik weet niet in welke volgorde maar ik zet de tv vast aan. Mischien wordt Trump wel gearresteerd. Ik adviseer hem zo snel mogelijk boer te worden. Dan komt Caroline hem vast wel redden. ■

Wouter Meijs is cabaretier en aangesloten bij Hart voor Humor, het cabaret van het Vrije Woord. Wil je weten waar Hart voor Humor optreedt of een optreden boeken, kijk dan op de website hartvoorhumor.nl.

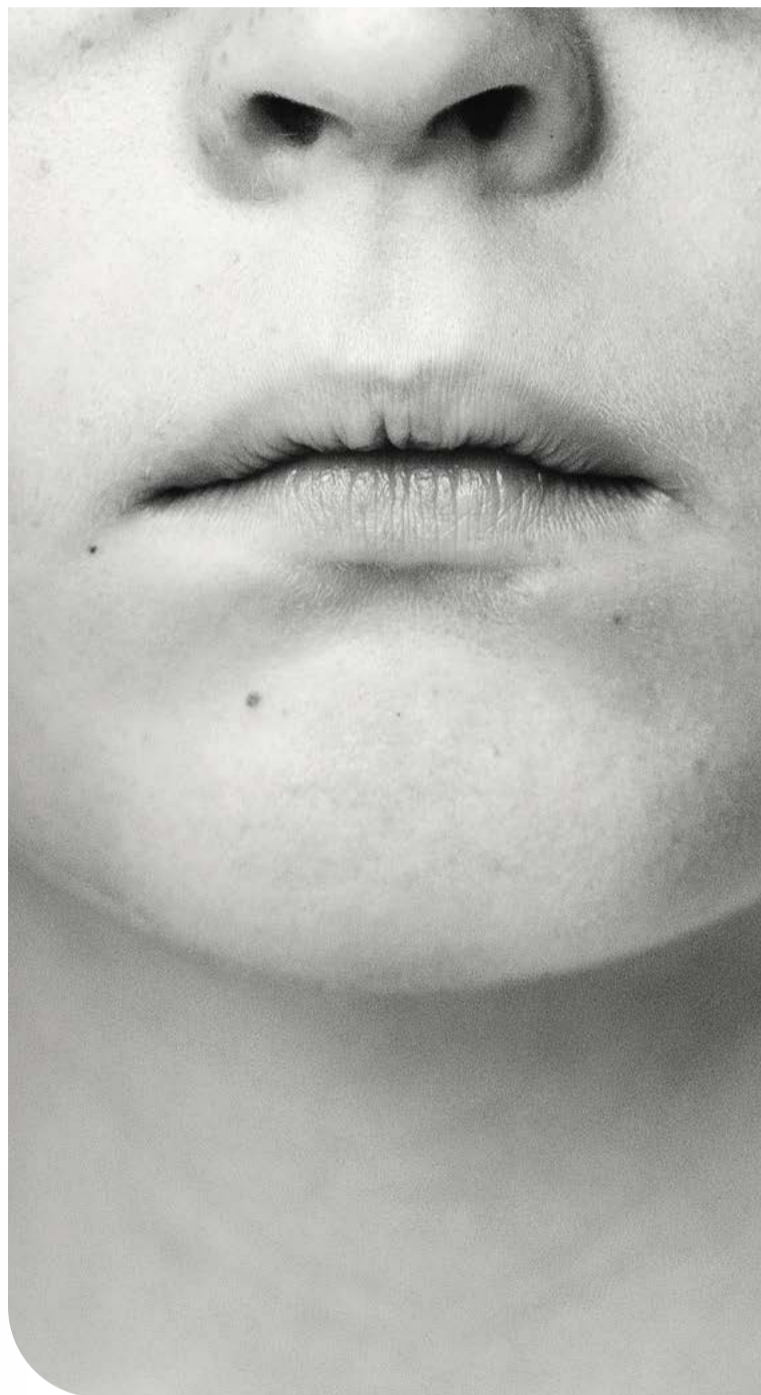

Illustratie: Creative Blast

INTERVIEW HERRY VOS, KENNISCENTRUM TRANSGENERATIONEEL GEORGANISEERD GEWELD

“Commissie Hendriks doet geen recht aan overlevers georganiseerd misbruik”

Fotografie: Kat Smith

Ido Dijkstra

In het rapport van De Commissie Hendriks, dat op 21 december 2022 is aangeboden aan de minister van Justitie Dilan Yeşilgöz-Zegerius, staat een aantal belangrijke lichtpunten, volgens KTGG. “Met name dat de commissie vaststelt dat georganiseerd sadistisch misbruik bestaat en een serieus probleem is, is waardevol voor ieder die zich met deze problematiek bezighoudt, en vooral overlevers”, aldus Herry Vos. Decennialang is dat niet zo uitgesproken, terwijl sinds de jaren '80 verhalen van controlerende burgers. Met dit initiatief hopen we het vertrouwen in het kiesstelsel te herstellen. We willen de vier miljoen mensen die niet stemmen de volgende keer uit de bank krijgen. Door niet te stemmen steunen zij indirect het beleid waar ze geen vertrouwen in hebben.”

Spanstra denkt dat het burgerinitiatief navolging krijgt bij toekomstige verkiezingen. “Dan streven we ernaar bij alle stembureaus een controleur te hebben. Dan kunnen we gemakkelijker controleren of de resultaten overeenkomen met de digitale verwerking die de gemeente doet.” De Police for Freedom-voorman is voorzichtig met het woord fraude. “Niet alles wat fout gaat, is fraude. We zijn ons bewust van de vele zaken die we mogelijk nog niet zien. Premature conclusies als ‘fraude’ of ‘correct’ zijn simpelweg nog niet te trekken. Het is nu zaak de resultaten zo snel mogelijk centraal en georganiseerd terug te geven om te analyseren en te onderzoeken.” ■

bestaan dat aantoonde dat ritueel misbruik voorkomt. “Hendriks spreekt niet de waarheid als hij beweert dat er geen beeldmateriaal van ritueel misbruik te vinden zou zijn. De commissie had zonder veel moeite zelf de sites kunnen vinden waarop rituele kenmerken aanwezig zijn, of zij had gebruik kunnen maken van de georganiseerd sadistisch misbruik bestaat en een serieus probleem is, is waardevol voor ieder die zich met deze problematiek bezighoudt, en vooral overlevers”, aldus Herry Vos. Decennialang is dat niet zo uitgesproken, terwijl sinds de jaren '80 verhalen van controlerende burgers. Met dit initiatief hopen we het vertrouwen in het kiesstelsel te herstellen. We willen de vier miljoen mensen die niet stemmen de volgende keer uit de bank krijgen. Door niet te stemmen steunen zij indirect het beleid waar ze geen vertrouwen in hebben.”

Spanstra denkt dat het burgerinitiatief navolging krijgt bij toekomstige verkiezingen. “Dan streven we ernaar bij alle stembureaus een controleur te hebben. Dan kunnen we gemakkelijker controleren of de resultaten overeenkomen met de digitale verwerking die de gemeente doet.” De Police for Freedom-voorman is voorzichtig met het woord fraude. “Niet alles wat fout gaat, is fraude. We zijn ons bewust van de vele zaken die we mogelijk nog niet zien. Premature conclusies als ‘fraude’ of ‘correct’ zijn simpelweg nog niet te trekken. Het is nu zaak de resultaten zo snel mogelijk centraal en georganiseerd terug te geven om te analyseren en te onderzoeken.” ■

bestaan dat aantoonde dat ritueel misbruik voorkomt. “Hendriks spreekt niet de waarheid als hij beweert dat er geen beeldmateriaal van ritueel misbruik te vinden zou zijn. De commissie had zonder veel moeite zelf de sites kunnen vinden waarop rituele kenmerken aanwezig zijn, of zij had gebruik kunnen maken van de georganiseerd sadistisch misbruik bestaat en een serieus probleem is, is waardevol voor ieder die zich met deze problematiek bezighoudt, en vooral overlevers”, aldus Herry Vos. Decennialang is dat niet zo uitgesproken, terwijl sinds de jaren '80 verhalen van controlerende burgers. Met dit initiatief hopen we het vertrouwen in het kiesstelsel te herstellen. We willen de vier miljoen mensen die niet stemmen de volgende keer uit de bank krijgen. Door niet te stemmen steunen zij indirect het beleid waar ze geen vertrouwen in hebben.”

“De verklaringen van de slachtoffers zijn niet op waarde geschat”

Jan Hendriks is in 2021 aangesteld door toenmalig minister van Justitie Ferdinand Grapperhaus. Vos: “Sommige overlevers vertellen dat hooggeplaatsten een rol spelen, ook van justitie. Een opdracht niet gestuurd vanuit het ministerie van Justitie zou minder discutabel zijn geweest. Het is slechts een van de redenen om aan de onafhankelijkheid te twijfelen.”

Op detailniveau is er nog veel meer aan te merken op het rapport, stelt hij. Grootste punt van kritiek van KTGG is dat “de urgentie ontbreekt, terwijl dagelijks kinderen gruwelijk mishandeld, geïndoctrineerd, uitgebuit en mishandeld worden, soms zelfs tot de dood erop volgt. Het zou zeer te waarderen zijn geweest als de commissie de politiek, justitie en de maatschappij op zou roepen dit ernstige probleem met voortvarendheid aan te pakken. We moeten nu maar

‘Jij bent van ons – wat er gezegd moet worden’

Herry Vos is voormalig kinder- en jeugdpsychiater en psychotherapeut. De 83-jarige Drent zet zich tegenwoordig belangeloos in voor het Kenniscentrum TGG. Hij schreef na vele gesprekken met overlevers en hulpverleners het boek *Jij bent van ons – wat gezegd moet worden*. “Het zijn verhalen, bijna te gruwelijk om waar te zijn”, aldus Vos. “Ik schreef het omdat slachtoffers en overlevers het recht hebben gehoord te worden en erkenning te krijgen.” Hoeveel het er precies zijn, weet Vos niet. “In de loop der jaren zijn er honderden die bij ons aangeklopt hebben van wie we durven te zeggen dat hun verhaal geloofwaardig is. Het zou best slechts het topje van de ijsberg kunnen zijn, want het verbod deze verhalen te vertellen is groot en er is altijd de dreiging van geweld bij overtreding.” ■

► Meer informatie: kenniscentrumtgg.nl

LTO'ERS IN PARTIJBESTUUR MOETEN FORSE DRAAI MAKEN

Boeren bezorgd om 'LTO-infiltratie' BBB

Bij BBB blijken nogal wat bestuurders betrokken te zijn van de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO), die door veel boeren wordt gezien als een verlengstuk van de overheid. Ook telt BBB opvallend veel prominente ex-CDA'ers. Mark van den Oever van Farmers Defence Force (FDF) maakt zich zorgen. "Als BBB niet brengt wat mensen ervan hopen, dan stemmen we ze alsnog weg."

Rypke Zeilmaker

Na de monsterverzege van BBB in de Provinciale Staten verkiezingen circuleren op sociale media allerlei beschuldigingen over de ware intenties van de partij. Activisten tegen de veehouderij, maar ook de corona-verzetsbeweging vermoeden een samenzwering van BBB met chemie- en agro-reus Bayer-Monsanto, omdat dit bedrijf opdrachtgever is geweest van het marketingbureau dat betrokken was bij de oprichting van BBB. Eerste Kamer-lijsttrekker van BBB Ilona Lagas kwam op Twitter onder vuur te liggen, omdat zij in 2021 nog een 'Spoedwet' bepleitte die mensen met twijfels over coronavaccinatie juridisch onder druk moest zetten.

Maar de meeste kritiek komt uit de hoek van boeren zelf. BBB zou zijn geïnfiltrerd door LTO en daarmee een werktuig van het oude beleid kunnen worden. "Wij maken ons zorgen om infiltratie door de LTO", stelt Mark van den Oever, aanvoerder van boerenactiegroep Farmers Defence Force (FDF) in een reactie. "Er zijn daarnaast nogal wat oud-VVD'ers en CDA'ers op de lijst gekomen. Daarom houden we de zaak goed in de gaten. En als BBB niet brengt wat mensen er van hopen, dan stemmen we ze alsnog weg."

Bij boerenactiegroepen heerst al jaren onvrede over de koers van Land- en Tuinbouworganisatie LTO, die zij als 'Langzaam Ten Onder' kenschetsen, omdat de LTO een akkoord sloot met het ministerie van LNV over stikstofbeleid, met daarin de grootschalige uitkoop van boeren.

De zorgen van Van den Oever zijn niet zonder grond als je de kandidatenlijst van BBB bekijkt. Zo is de lijsttrekker van de BBB-fractie in Friesland, Abel Koolstra, de stikstof-beleidsmedewerker van LTO Noord. In Noord-Brabant staat op plaats drie de Voorzitter Melkveehouderij van LTO, Wil Meulenbroeks. Lijstduwer van de BBB, Harold Zoet, is LTO-voorzitter Noord Regio Oost. En Carla Evers, BBB-lijsttrekker in Overijssel, was eveneens bestuurder bij LTO Noord. Zij stapte echter in 2021 op bij LTO vanwege 'onvrede voor het gevoerde beleid'.

De zorgen van FDF worden breed in het boerenfront gevoeld. Dat erkent ook Jan Cees Vogelaar, stikstofadviseur van Ja21. "Met de huidige koers van LTO blijft alles bij het oude, dat je gaat meepraten met waanzin, en dat je dat ook weet", stelt hij. "Maar dat je toch meedoet bij een zogenaamde gebiedsgerichte aanpak, omdat je met de overheid in gesprek wilt blijven. Terwijl je uit het frame van de overheid wilt stappen, omdat je anders dezelfde rondjes blijft draaien."

Maar Vogelaar ziet bij BBB vooralsnog voldoende boeren-invloed om hun belangen te vertegenwoordigen. Wel ziet hij veel oud-CDA-politici en VVD-politici die nu een nieuw politiek onderkomen zoeken.

Andere populaire beschuldigingen die op internet circuleren betreffen de banden van de nieuwe BBB-penningmeester Annemieke Tromp met agrarisch accountancybureau Alfa. Zij zit daar in de Ondernemingsraad. Dat bureau is, net als LTO, een fervent promotor van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties. En die vormen juist een basis voor beleid tegen boeren, zoals het minderen van vlees- en zuivelconsumptie.

Ook zou haar bureau boeren bij de Belastingdienst aangeven, omdat ze een convenant met de overheid zouden hebben gesloten. "Alle accountancy-kantoren zijn verplicht aan de Belastingdienst onregelmatigheden door te geven", stelt Tromp in reactie. Op de zorgen van FDF over 'LTO-infiltratie' reageert BBB-penningmeester Tromp: "Ik kom niet van LTO, maar wij begrijpen die zorgen helemaal. Het is altijd lastig om te kijken welke poppetjes je binnenhaalt en welke je uitbant. Maar laten we niet al die beschuldigingen uitvergroten, en geef ons de kans het waar te maken."

Bij de NOS, Volkskrant en NPO radio werd afgelopen week het vier jaar oude verhaal opnieuw uitgediept, dat BBB een product is van het marketingbureau voor de agribusiness, ReMarkable. BBB zou 'worden gefinancierd door Monsanto en Bayer', zo retweette ex-VVD'er Arend-Jan Boekstijn van Volt. Dit omdat – zoals Henk Verveer van BBB uitlegde in De Andere Krant – zijn marketingbureau de grote klanten uit de agrarische wereld in het portfolio heeft. Bayer nam Monsanto in 2016 over, en Bayer is klant van ReMarkable. Maar dezelfde klanten hebben, betekent nog niet dat Bayer de BBB financiert.

De meeste kritiek komt uit de hoek van boeren zelf

Eerder was fulltime-twitterende dier-activist en psychologe Roos Vonk al op die theorie gesprongen. Zij retweette een uitspraak van Bert Wagendorp, die in De Volkskrant van 16 maart stelde dat het "niet eerder is voorgekomen" dat een partij voortkwam uit een marketingbureau. Dat is niet helemaal waar. De Partij voor de Dieren werd uitgevonden en opgericht door professioneel marketeer Niko Koffeman, het brein achter procederende actiegroepen tegen jacht en veehouderij als 'Kritisch Faunabeheer' en oprichter van 'De Vegetarische Slager.' Dit laatste bedrijf verkocht Koffeman aan voedings-multinational Unilever. ■

Mktografie

Stikstofcompromis mogelijk als schaalvergroting wordt teruggedraaid

Ab Gietelink

Met de overwinning van de BoerenBurgerBeweging (BBB) bij de provinciale verkiezingen dreigt volgens de regering het stikstofdossier onoplosbaar te worden. Maar dat is maar de vraag. Het BBB partijprogramma biedt aanknopingspunten voor een hervorming van de agrarische sector die ook linkse partijen zouden moeten aanspreken.

De overweldigende overwinning van de BoerenBurgerBeweging (BBB) is de politieke verzilvering van een boerenopstand, die begon met honderden trekkers op het Malieveld en tienduizenden omgekeerde vlaggen in de zomer van 2022.

Hoewel de boeren slechts 1,3 procent van het arbeidspotentieel uitmaken en de agrarische sector als geheel 4 procent van de bevolking werk geeft, worden ze massaal gesteund door een belangrijk deel van met name de plattelandbevolking. In het Twentse Tubbergen liep de traditionele achterban van het CDA massaal over naar BBB, die daar een historische 58 procent scoorde.

Het BBB-kader, maar ook de kiezers, komen grotendeels voort uit de oude CDA-achterban die sinds de val van die partij in 2010 op zoek is naar nieuwe inspiratie en initiatieven. 10 van de 17 zetels werden overgenomen van Forum voor Democratie (FVD), die ze in 2019 binnenhaalde. De plattelanderlieden met volkse stem antwoordt te hebben gegeven op het elitaire wereldbeeld van de hoogopgeleide burgerij uit de grote stad.

Volgens de laatste berichten wordt BBB in alle provincies de grootste partij. Omdat de Statenleden de Eerste Kamer verkiezen worden ze ook daar de grootste met waarschijnlijk 17 van de 75 zetels. De regeringspartijen VVD, D66, CDA en CU hebben in de Tweede Kamer een meerderheid van 77 van de 150 zetels. In de nieuwe Eerste Kamer hebben ze zelfs met steun van PvdA en Groen Links geen meerderheid meer. Ze zijn daarmee voor het landelijk beleid aangewezen op BBB.

Wat wil die partij? Het partijprogramma is opgebouwd rond het begrip 'gezond'. Er zijn hoofdstukken over gezonde boeren zonder windmolens, gezond onderwijs voor voedsel en een gezonde maatschappij met positieve aandacht voor dialecten.

Het programma, in lichtgroen opgemaakt, geeft veel aandacht aan 'gezonde bodem' met een praktisch mestbeleid, 'gezonde boeren', waarvan er nog maar 50.000 zijn en 'gezonde dieren' beschermd door regels voor dierenwelzijn. Het BBB-programma lijkt paradoxaal genoeg een volkse conservatieve versie van het meer elitaire en groenstedelijke GroenLinks of het nog radicaler groen van de Partij voor de Dieren. Op allerlei onderwerpen lijken de overeenkomsten groter dan de verschillen.

BBB is verder vooral een middenpartij. Zij wil in de EU blijven, maar pleit wel voor een splitsing van de Euro in een Neuro (noordelijke landen) en een Zeuro (zuidelijke landen). De partij wil Oekraïne militair blijven ondersteunen. Ze stelt dat Nederland de afhankelijkheid van Russische olie en gas

moet afbouwen en ook de relaties met het "vijandige" China moet verminderen.

De politieke machtsstrijd met het kabinet spitst zich vooral toe op het stikstofdossier. Het RIVM, gesteund door ecologen, stelt dat Nederland een omvangrijk stikstofprobleem heeft, dat alleen met rigoureuze maatregelen kan worden opgelost. Tweede Kamerlid Tjeerd de Groot (D66) pleitte in 2019 reeds voor "een halvering van de veestapel". De rechter verbood, verwijzend naar Europese wetgeving, verdere stikstofuitstoot. Alle bouwvergunningen kwamen in gevaar en Nederland dreigde op slot te gaan. De regering voelde zich toen gedwongen de maximum snelheid te verlagen en met een zeer vergaand stikstofreductieplan te komen.

Maar er is brede kritiek op het wetenschappelijk fundament van het stikstofbeleid. Paradoxaal genoeg kwam vanuit D66 een 'Focusgroep Stikstof' met een kritisch rapport. Oud-hoogleraren prof. Han Lindeboom en prof. Johan Sanders van de Landbouwuniversiteit Wageningen stelden dat er in Nederland wel een ammoniak-depositieprobleem is, maar dat het probleem veel lokaler is dan men claimt en het middels technische innovaties van met name het veevoer goed oplosbaar is. De aanduiding 'stikstof' (N₂) is nogal verwarrend. N₂ is een onschadelijk gas dat 78 procent van de atmosfeer vult en belangrijk is voor al het leven op aarde. De discussie gaat in feite over ammoniak (NH₃), dat vrijkomt bij de ontlasting van dieren, en stikstofoxiden (NO_x), die vrijkomen bij de verbranding van fossiele brandstoffen. Sanders presenteerde zelfs een 9-puntenplan met alternatieve maatregelen, waarmee de stikstofreductie gerealiseerd kan worden met behoud van alle boerenbedrijven en de gehele veestapel.

Is een compromis haalbaar? De stikstofwet, waarbij de stikstofuitstoot in 2030 moet zijn gehalveerd, ligt op dit moment ter beoordeling in de Tweede Kamer. Het wetsontwerp krijgt in deze vorm zelfs niet de steun van PvdA en GroenLinks, waardoor hij in de nieuwe Eerste Kamer onhaalbaar lijkt.

De regeringsfracties en linkse fracties hebben zich ten doel gesteld de stikstofdepositie scherp

te reduceren, daarbij verwijzend naar Europese regels en uitspraken van de rechter. BBB, met steun van andere rechtse fracties, zet zich in voor het behoud van de boerenstand en Nederland als voedselgrootmacht.

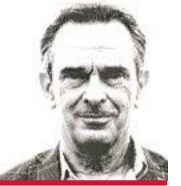
Paradoxaal genoeg kwam vanuit D66 een 'Focusgroep Stikstof' met een kritisch rapport

Hoe kan stikstofreductie worden gerealiseerd zonder aantasting van het boerenbedrijf en de veestapel?

Nederland heeft sinds de ruilverkaveling van de jaren '70 ingezet op steeds verdergaande schaalvergroting en intensivering van landbouw en veeteelt. Dit heeft de afgelopen decennia geleid tot een fors verlies van kleinere en traditionele boerenbedrijven alsmede een groei van intensieve veeteelt met megastallen en varkensflats. De boerenrevolutie lijkt ook een oproep om met die ontwikkeling te breken. Probleem daarbij is wel dat veel boeren forse hypotheek hebben afgesloten, en afhankelijk zijn van grote agrarische verwerkingsbedrijven.

Behalve de aanbevelingen uit de focusgroep Stikstof kan men in lijn met het BBB-partijprogramma inzetten op meer 'gezonde landbouw en veeteelt' met minder megastallen, plofkoppen en varkensflats. Het programma geeft ruimte aan minder uitstoot van gif, meer dierenwelzijn en traditioneel faunabeheer. Een toekomstige landbouwsector zou kunnen inzetten op schaalverkleining met forse groei van kleinere bio-boeren naast de gezonde exploitatie van traditionele boerenbedrijven. ■

PIETER STUURMAN

Ongehoorzaam

De meeste mensen zijn voorstander van duidelijke regels. Zeker als het gaat om veiligheid. En regels hebben natuurlijk geen effect als ze niet worden nageleefd, en daarom zijn de meeste mensen ook voorstander van handhaving ervan. Maar dat regels en handhaving twee verschillende dingen zijn, is ook door overheden ontdekt. En daarin schuilt een groot risico. Juist voor onze veiligheid.

Toen na de oliecrisis van 1974 een maximumsnelheid van 100 km/u werd ingesteld, hield men zich er maar mondjesmaat aan. De politie vond controleren 'onbegonnen werk'. Alleen excessieve overtreders werden eruit gepikt door de beroemde witte Porsches uit Driebergen. Nu we opnieuw dit soort snelheidsbeperkingen hebben, ligt de situatie echter heel anders. We krijgen steeds meer trajectcontroles die het vrijwel onmogelijk te maken ook maar enkele kilometers harder te rijden dan is toegestaan. Maar belangrijker: het geeft de overheid beschikking over systemen waarmee onbeperkt verdere beperkingen kunnen worden ingesteld. Als de minister op een ochtend met het verkeerde been uit bed stapt en besluit dat er nog maar 50 gereden mag worden op de snelweg, of dat jouw auto ineens niet meer is toegelaten, dan kan hij dat afdwingen, ondanks de volslagen onredelijkheid van dergelijke maatregelen. En zie dan nog maar eens ongehoorzaam te zijn, zonder stapels volautomatisch gegeneerde boetes.

Dit is natuurlijk nog maar een vrij onschuldig voorbeeld. Maar het gebruik van technologie voor handhavingsdoelinden zien we momenteel overal en dat maakt het steeds moeilijker geen gehoor te geven aan onredelijke regels. Voorheen moest de overheid altijd rekening houden met de acceptatiebereidheid van het publiek. Als de meeste mensen een regel onzinnig vonden, dan hield men zich er gewoon niet aan en dan werd de onzinregel vanzelf krachteloos. De mogelijkheid om ongehoorzaam te zijn, was dus een belangrijke vorm van burgerlijke inspraak die de overheid beperkte in het opstellen en handhaven van al te onzinnige of kwalijke maatregelen. Er bestond een redelijke balans tussen de ambtelijke regeldrift en de publieke acceptatie ervan.

Door de komst van technologie, is die balans echter volledig zoekgeraakt. Desgevraagd zullen de meeste mensen bijvoorbeeld aangeven dat ze tegenstander zijn van witwaspraktijken, maar als handhaving van de regels betekent dat al het betalingsverkeer van iedereen wordt gecontroleerd, dan gaat dat veel mensen te ver. Omdat iedere transactie via controlesystemen gemonitord kan worden, bestaat er echter geen uitwijkmogelijkheid meer. Ook niet als de overheid zich onredelijk opstelt. En dat die overheid onredelijk (en zelfs gevaarlijk) kan zijn, hebben we kunnen ervaren tijdens het coronaschandaal.

Beschikbare technologie geeft de overheid een vrijbrief om onzinnige regels op te leggen en naleving ervan af te dwingen met onvermijdbare straffen. In de vorige editie van De Andere Krant was bijvoorbeeld te lezen dat op Texel de kampeerders hun tenten minimaal vijf meter uit elkaar moeten zetten en dat de gemeente daarop controleert met drones. Volgens de burgemeester "maken drones het een stuk eenvoudiger om bewijslast boven tafel te krijgen". Waarom tenten vijf meter uit elkaar zouden moeten staan, doet er kennelijk niet toe (de burgemeester doet geen moeite om het uit te leggen), maar omdat de drones alles en iedereen vastleggen, resteert er geen mogelijkheid meer om de onzinregel te negeren.

Waarom tenten vijf meter uit elkaar zouden moeten staan, doet er kennelijk niet toe

Het voedt de beruchte beroepsdeformatie van bestuurders en handhavers, die 'gewoon hun werk doen' en alle overtreders willen bestraffen, hoe onschuldig hun overtreding ook is. De ambtelijke regels zijn regels-mentaliteit, die de rechtmatigheid van die regels volledig buiten beschouwing laat, krijgt vrij spel.

Als een gezonde mate van ongehoorzaamheid onmogelijk wordt, dan zijn we volledig overgeleverd aan een overheid die beroepschalv altijd meer controle nastreeft, en dan resteert ons geen enkele veilige manier meer om de grenzeloze regeldrift in toom te houden. Ook niet als het ontaardt in gewetenloze machtsuitoefening. Letterlijk alles kan dan worden afgedwongen. En dat is levensgevaarlijk. ■

NPO-serie Arcadia: kritisch op sociaalkrediet-systeem of laten ze ons vast wennen?

De Nederlandse Publieke Omroep (NPO) heeft de laatste tijd een opmerkelijke inspanning geleverd op het gebied van entertainment, door middel van een reeks nieuwe en kostbare tv-series die onderwerpen behandelen die verwant zijn aan Agenda 2030 van de Verenigde Naties. Na *Zenith*, over transhumanisme, en *Cast*, over gendergelijkheid, is er nu *Arcadia*, dat een dystopisch beeld toont van een totalitaire staat. Laat Arcadia ons er vast aan wennen dat dit de toekomst wordt?

Erick Overveen

Eind vorig jaar presenteerde de NPO de goed gemaakte jeugdserie *Zenith*, die op een speelse manier flirte met thema's als robotisme en transhumanisme. De serie begint met kinderrobot Olivia (Zoë Atsma), die tegen een andere kinderrobot Zoë (Josephine Arendsen) opschept dat zij moeiteloos 250 talen spreekt en al op haar 13e kan autorijden. Zoë reageert jaloers. Ze is er op dat moment nog maar net achter dat ze zelf een zogenaamde cyborg - half robot, half mens - is, maar wel eentje, zo leren we later in de serie, die in staat is tot het ontwikkelen van emoties. Samen met de andere robots in haar dorp wordt Zoë opgenomen in een geheime sekte onder leiding van robot Benjamin, die het transhumanisme aanbidt en oude mensen hekelit vanwege hun feilbaarheid. "Gelukkig sterven deze mensen spoedig uit", horen we hem beveren, "zij zullen onze technologische vooruitgang toch alleen maar frustreren. De toekomst is van ons".

Een andere recente serie van de NPO is *Cast*, over een castingbureau dat gecanceld wordt nadat de directeur beschuldigd is van seksueel grensoverschrijdend gedrag met twee jonge, net afgestudeerde actrices. 'De boze witte man' wordt in deze comedyserie, die bol staat van de transgenders en non-binairen, volledig gediculiseerd en gedemoniseerd.

Arcadia doet hier nog wat scheppen

bovenop. Deze grensverleggende serie van KRO-NCRV, met een productiebudget van een miljoen euro per aflevering en steun van onze Duitse bureaus als co-producent, toont een maatschappij waarin individuele vrijheid volledig ondergeschikt is aan het belang van de staat. De serie laat ons nadenken over de verstrekkende gevolgen van een samenleving die bepaald wordt door een burgerscore of sociaalkredietstelsel.

Het verhaal is even spannend als unheimisch: in Arcadia is alles perfect geregeld voor degenen die voldoende scoren in het meedogenloze sociaalkredietstelsel genaamd *Het Schild*, waarin mensen worden beoordeeld op hun gedrag en prestaties. Hoe hoger de score, hoe meer voordelen mensen genieten, zoals toegang tot betere banen en huisvesting, terwijl een lage score kan leiden tot discriminatie en uitsluiting. De prijs voor deze schijnbare harmonie is hoog: onder de oppervlakte van het strakke systeem woekert een diepgeworteld gevoel van onbehagen en angst. De druk om te voldoen aan de normen van het systeem is enorm.

"Arcadia doet denken aan de meest dystopische sciencefictionverhalen"

Regisseur Tim Oliehoek, die niet met De Andere Krant wilde praten, vertelt op de website van dagblad Tubantia dat hij tijdens het maken van de serie een vroege versie tegenkwam waarin de schrijvers meer nadruk wilden leggen op de Covid-actualiteit, met onder andere de 1,5 meter afstand en mondkapjes in het scenario. Oliehoek en zijn team besloten

uiteindelijk dit niet te doen. Zij waren ervan overtuigd dat kijkers geen behoefte hadden aan nog meer Covid-gerelateerde inhoud. De serie, die iets weg heeft van buitenlandse producties als *The Handmaid's Tale* en *Black Mirror*, roept intrigerende vragen op over de rol van de staat en het recht van de sterkste. Een van de hoofdrolspelsters, Monic Hendrickx stelt op de website van de NPO dat de serie ons confronteert met de harde realiteit van een maatschappij waarin mensen worden gereduceerd tot cijfers.

Moeten tegenstanders van de controlemaatschappij daarom blij zijn met Arcadia - dat paradijs betekend? De bekende Belgische filmregisseur Lukas Dhont, die onlangs een meesterwerk produceerde met de film *Close*, is tegenover De Andere Krant positief. "Arcadia doet denken aan de meest dystopische sciencefictionverhalen. Ik was ook erg onder de indruk van de andere NPO-series zoals *Zenith*. Kunstmatige intelligentie, brein-emulatie, cyborgs: het is goed dat deze series ons laten inzien dat utopisten, die er obsessief naar streven het leven naar hun hand te zetten, vergeten dat het echte leven bestaat bij de gratie van frictie en imperfectie. Geen vis kan leven in zuiver water."

Op Twitter bracht Arcadia echter een golf van afkeuring teweeg onder tweeters, die de productie beschouwen als woke propaganda en een zorgwekkende voorbereiding op een sociaalkredietstelsel. "Arcadia is mentale voorbereiding op wat ze voor ons in petto hebben: het digitale sociaalkredietstelsel. Dit is niets anders dan vuile propaganda om jou te indoctrineren. Val dit aan! Het is vergif!", meldde een zekere Leonard. Twitteraar Arne van Nugteren: "Wat een lang spotje van D66 dacht ik, maar het bleek een nieuwe serie te zijn."

Andere critici spreken van *predictive programming*: NPO en andere media bevelen ons zo voor op nieuwe, grote maatschappelijke veranderingen. "Al kost het mij een vol scorepunt op mijn social credits", schrijft KlausSchwab521 op Twitter,

"maar ik ga afhaken bij Arcadia. Deze op China of Noord-Korea lijkende series kosten mij te veel verbeelding en energie."

In de podcast *Bakke met Bergsma #4* bespraken Sietske Bergsma en schrijver/

Volgens critici doet de NPO aan 'predictive programming'

dichter Jan Bennink Arcadia. "Of het is een soldering van de overheid om de reacties op de serie alvast te toetsen", suggereert Bennink, "of het is *predictive programming* onder de noemer amusement, zodat de stap voor de overheid straks niet zo groot is". Bergsma benadrukt dat we psychologisch gezien allang in Arcadia leven. "Als kijkers in een pan die langzaam wordt opgewarmd, kijken we naar fictieve kikkers in een andere pan, die een kookpunt bereikt. En dat beschouwen we dan als entertainment."

Een woordvoerder van de NPO zegt dat de publieke omroep streeft "zoveel mogelijk verschillende verhalen te vertellen voor een zo breed mogelijk publiek. De in fictieseries behandelde thema's worden samen met de verantwoordelijke omroepen bepaald en niet ingegeven door VN-doelen." Irene van Noort, marketingcommunicatie-adviseur van KRO-NCRV geeft aan dat "fictie zich bij uitstek leent om moeilijke thema's voor het voetlicht te brengen zodat de kijker zelf aan het denken gezet wordt". Ze snapt dat mensen vergelijkingen maken met China, waar op enkele plekken al een sociaalkredietstelsel actief is, "maar deze serie is puur fictief. Geheel zelf bedacht en gecreëerd". ■

Ministerie LNV blijft boeren opjagen

De eis van Stichting Stikstofclaim tegen het Rijk om het gebruik van het controversiële stikstofmodel Aerius stop te zetten is dinsdag door de rechter afgewezen, omdat de bevoegdheid over gebruik van dit model bij de provinciale overheid zou liggen. Tegelijk heeft een nieuwe stichting, Newmob uit Lelystad, bij de rechter bezwaar gemaakt tegen het besluit van het ministerie van LNV om de Natura 2000-gebieden nog verder uit te breiden.

Rypke Zeilmaker

Volgens John Spithoven van de stichting Stikstofclaim verwees de rechter hen naar de provinciale overheid om hun gelijk te halen. Dat zou dan moeten via een mogelijk jaren durende bodemprocedure. Gedeputeerde Staten, en niet het Rijk, zou bevoegd zijn bij beoordelingen van stalvergunningen waarvoor toetsing volgens de wet via het Aerius-model plaatsvindt. "We bestuderen de uitspraak nog", stelt Spithoven in

De kwestie staat bij boeren al bekend als 'Bever-Gate'

het Wageningse Alterra geherintroduceerd in de Nederlandse Biesbosch. Het diert breidde zich stormachtig uit via het rivierengebied.

Nu wordt de bever in de provincies Zuid-Limburg en langs de grote rivieren al beschouwd als probleemdiert dat dijklichamen ondergraaft. "Het bever-proof maken van dijklichamen kost al 16.000 euro per honderd meter", schrijven Stikstofclaim en NewMob. "Terwijl de minister het belang van de hoogwaterbescherming voorop stelt, wil de minister van Stikstof juist gevaar bevorderen met dit wijzigingsbesluit. De beoogde beverdoelen zijn strijdig met artikel 5 van het EVRM dat het recht op veiligheid voor aangeslotenen beschermt." Wanneer het tot een zitting komt is nog onbekend.

een reactie. "Het komt erop neer, dat de rechter zich niet in een wetenschappelijk debat wilde mengen. En het 'on hold' zetten van het gebruik van Aerius, zou ook betekenen dat je de wet tijdelijk buiten werking zou zetten."

Een teleurstelling voor de achterban, die nu nog een jaar aan het stikstofmodel vastzit. Maar de stichting uit Dronten en een nieuwe juridische zustervereniging Newmob, uit Lelystad zitten niet bij de pakken neer. In een brief aan de Rechtbank Midden-Nederland tekenen zij nu ook bezwaar aan tegen het wijzigingsbesluit *Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden* van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Het ministerie zou tegen Europese regels in, nog voor 5000 hectare extra aan snippers natuur tot nieuw stikstofgevoelig natuurgebied hebben toegevoegd aan Natura 2000-gebied.

Wat dit inhoudt, voorzien de boeren al op afstand: dan krijgen zij in omringend gebied nog strengere stikstofregels opgelegd. Daarnaast voegde het Ministerie van LNV plots de bever toe als diersoort in 'matig ongunstige staat' van instandhouding. Daarvoor zou meer nieuwe natuur moeten worden aangelegd. De kwestie staat bij boeren al bekend als 'Bever-Gate'. De bever werd in 1989 door

SIETSKE BERGSMA

Ruggen recht nu

Bij de verkiezingen heeft de BoerBurgerBeweging de concurrentie weggevaagd. Ze is in alle provincies de grootste geworden, zo kunnen we nu vaststellen. Daar staat een flink verlies van het voltallige kabinet tegenover. Het CDA en de ChristenUnie worden gehalveerd, D66 en VVD gaan er met ieder twee zetels op achteruit. En de 'linkse wolk' die door Rutte in de campagne, die hij verder op z'n sloffen leek te voeren, zo werd gevreesd, is zelfs geen vangnet meer om in de Eerste Kamer aan een meerderheid te komen. Het kabinet is feitelijk persona non grata.

Nu de confetti van de overwinningsroes van de boeren een beetje is gaan liggen en de vlaggen weer rechtop wapperen, moeten er wel zaken worden gedaan. De middelvinger naar Den Haag was hard nodig, maar de zege verzilveren is waar ik werkelijk in geïnteresseerd ben. En dat vraagt van al deze kiezers, sympathisanten en het BBB-team dat de aandacht niet verlaat, dat de Hollandse nuchterheid en welwillendheid, die zo kenmerkend is voor de partij, plaatsmaakt voor machiavellistische kunsten. 'Wie macht wil verwerven moet de heersende moraal ondergeschikt durven maken, het recht zelfs.' Onze premier was daar het afgelopen tijdperk ook (openlijk) niet vies van. Maar ik vraag me steeds meer af of BBB de potentie van hun macht werkelijk bevat, want Caroline van der Plas "schaamt zich" voortdurend voor de overheid, "de overheid is er voor de burgers!" en "er moet geluisterd worden". Dat getuigt van ongegronde en misplaatste verwachtingen. Ze moet zeggen: de overheid is er niet voor de burgers, maar dat gaan wij veranderen. *L'état c'est moi maintenant.*

DE ABSOLUTE SLUWHEID EN SLECHTHEID VAN DE MACHT

De geest van een week-oude, democratische revolutie moet niet afbrokkelen bij de eerste de beste handreiking of doekje voor het bloeden, en die voortdurende ruilhandel bovenop valse aannames, zoals die van het stikstofprobleem, zullen de stekker niet uit de eveneens valse moraal van 'de natuur reddend' trekken. De boeren offeren voor die moraal is wat subiet van tafel moet. Het landjepik dat volgens Sigrid Kaag "onderdeel van het normale proces in het leven" is, zal moeten stoppen. Je moet het me maar niet kwalijk nemen dat ik die radicale omslag niet verwacht, althans niet meteen. Het vergt een realisatie en ontwaken die ik nog mis.

Het ontbreekt bij BBB aan het werkelijke geloof dat de keizer geen kleren draagt, dat de macht brokkelt en dat het kaartenhuis alleen een zetje nodig heeft. In de vorm van een absolute toewijding aan het doel: Nederland reddend van de globalisten, de transhumanisten, de krekelverkopers, de *Tristate city*-bouwers, de communisten in een groen jasje, van de kille bureaucratie die alles van waarde opslokt.

Ik heb de boeren het laatste jaar volop gesteund, en ze gewezen op de buitenlandse betrokkenheid. Ook mainstreammedia hebben het deze week over "De nieuwe Nederlandse revolutie, die niet de laatste in Europa zal zijn", aldus de Britse Telegraph. Zelfs The New York Times wijdde een heel artikel aan de BBB-zege. De Canadese hoogleraar Jordan Peterson schreef: "Hopelijk zal de revolutie één van de eerste zijn. Pas maar op, Justin Trudeau, Chrystia Freeland en Jagmeet Singh: jullie politieke dagen zijn geteld." Ik hoop dat Caroline van der Plas zich realiseert dat dit niet haar feestje is, dat alle ogen op haar partij gericht zijn en dat elk verraad aan de verwachtingen die leven, het lot van de boeren definitief zal bezegelen.

Ondanks mijn onvoorwaardelijke steun voor de boeren, kreeg ik de laatste dagen veel kritiek op mijn argwaan en scepsis. Terwijl ik de partij ook het voordeel van de twijfel heb gegeven. Ik heb geen keuze, besloot ik. Maar niets is zo gevaarlijk als een morele overwinning vieren, denken dat een stem en een gezicht krijgen het halve werk is en met een gevoel van opluchting aan de onderhandelingstafel gaan zitten. Gewonde dieren zijn de gevaarlijkste en het kabinet geeft nog geen blijk van zelfinzicht. Dat betekent dat we de komende maanden de absolute slechtheid en sluwheid van de macht gaan waarnemen. Ik hoop, nogmaals, dat de ruggen recht blijven, want alleen een volmondig 'NEE' tegen het destructieve beleid van Nederland redt BBB. En dan pas, doe ik ook mee. ■

De ondergang van de Silicon Valley Bank (SVB) in Californië kan de opmaat zijn voor een grote consolidatie van Amerikaanse banken, die op zijn beurt de weg kan plaveien voor invoering van de Central Bank Digital Currency (CBDC) in de VS. Dit is de inschatting van diverse economische commentatoren.

New York Stock Exchange tijdens wereldwijde beurscrash in 2009 | Fotografie: James Estrin | The New York Times

Ondergang Silicon Valley Bank opmaat voor controlement?

Van onze redacteur

Het faillissement van SVB leidde tot de ondergang van Signature Bank, de vrijwillige sluiting van Silvergate Bank en de overname van alle drie de banken door de Amerikaanse overheid (Federal Deposit Insurance Corporation). De instorting van deze banken versterkt de positie van de grotere 'systeembanken', zoals JP Morgan Chase, Bank of America, Goldman Sachs, Citigroup en Wells Fargo. De grote banken zijn de afgelopen weken "overspoeld met miljarden dollars aan nieuwe deposito's terwijl kleinere kredietverstrekkers met onrust worden geconfronteerd", melden zowel de Financial Times als de Washington Post. In de afgelopen dertig jaar zijn al meer dan 10.000 - meest kleine - banken verdwenen in de VS. Kleinere banken krijgen het moeilijker omdat ze meer zullen moeten betalen om geld aan te trekken.

In de cryptowereld denken velen dat de drie genoemde banken bewust in een faillissement zijn gedreven omdat ze grote belangen hadden in

de crypto-sector. Particuliere crypto-initiatieven zijn een concurrent voor de CBDC, die wordt beheerd door de Amerikaanse centrale bank, de Federal Reserve. Signature Bank bijvoorbeeld had cryptoklanten zoals USD Coin, stablecoin-uitgever Circle, cryptobeurs Coinbase en Fireblocks, een systeem voor het afwickelen van crypto-betalingen.

Voormalig Congreslid Barney Frank, een architect van hervormingen die in de VS zijn doorgevoerd na de financiële crisis van 2008, stelde op televisiezender CNBC dat er "geen echte objectieve reden" was om beslag te leggen op de Signature Bank. "Ik denk dat de regelgevers een zeer sterke anti-crypto-boodschap wilden sturen", zei Frank, die bestuurslid is geweest bij Signature Bank.

Silvergate was ook een belangrijke speler in crypto. De bank beheerde het SEN-netwerk (Silvergate Exchange Network), dat toegang bood tot overschrijvingen in dollars via cryptocurrencies. Signature had een soortgelijk programma, genaamd Signet. "Dat

is een soort CBDC, maar wordt particulier gerund. Als je daadwerkelijk gaat proberen een CBDC uit te rollen die door de Fed wordt gerund, kun je dit soort concurrenten er niet bij hebben", vertelde financieel analist en bedenker van Liberty Blitzkrieg, Michael Krieger, aan onafhankelijk journalist Whitney Webb.

"Ik denk dat de regelgevers een zeer sterke anti-crypto-boodschap wilden sturen"

Volgens Catherine Austin Fitts, voormalig investeringsbankier op Wall Street en ex-staatssecretaris in het kabinet van George H. W. Bush, die als klokkenluider het financiële systeem bekritiseert, heeft de ondergang van SVB de schijn van een gecoördineerde

actie. "De pandemie heeft veel kleine bedrijven om zeep geholpen, en het lijkt mij dat nu wordt geprobeerd om de kleine banken te vernietigen. Als dat lukt, hebben we echt een probleem."

Onafhankelijk journalist en politiek commentator Kim Iversen stelt eveneens dat consolidatie van banken het "veel gemakkelijker zal maken om een CBDC en sociale kredietscore voor ons allemaal uit te rollen. Ze gaan ervoor zorgen dat iedereen de CBDC wil en dat doen ze door kleine banken ten onder te laten gaan, en ze te laten opgaan in de grote banken, zoals Citibank en JP Morgan Chase. Zij zijn de aandeelhouders van de Federal Reserve en het zou hun munt zijn die wordt uitgegeven."

Het Amerikaanse ministerie van Financiën heeft in november 2022 een test aangekondigd voor de invoering van een CBDC in de VS. De Federal Reserve zegt op haar website dat ze CBDC's onderzoekt als een manier om het Amerikaanse binnenlandse betalingssysteem te verbeteren. Het

Internationaal Monetair Fonds meldt dat al meer dan honderd nationale regeringen CBDC's onderzoeken, testen of invoeren. Het World Economic Forum (WEF), de eliteclub uit Davos, stelde onlangs nog dat CBDC's "onvermijdelijk" zijn.

Maar er is ook verzet. De populaire gouverneur van Florida, Ron DeSantis, bereidt een wet voor die invoering van de CBDC in Florida verbiedt. Fitts adviseert mensen om zoveel mogelijk contact te betalen en geld te stallen bij sterke regionale banken. Tech-investeerder David Sacks pleit voor "een sterk regionaal bankensysteem. Als we dat niet hebben, wordt onze vrijheid sterk beperkt. De makkelijkste manier om een sociaalkredietsysteem en CDBB in te voeren is om al het geld in vier banken te stoppen. Wie bestuurt deze banken? De mensen die politiek verbonden zijn aan Washington en Davos." ■

► Bron: dakl.nl/banking-crisis

"Bondskanselier Scholz medeplichtig aan doofpot Nord Stream sabotage"

Eric van de Beek

De Duitse bondskanselier Olaf Scholz is zijn Amerikaanse ambtscollega Joe Biden behulpzaam geweest bij het toedekken van de ware toedracht van de vernietiging van de Nord Stream-gaspipeline. Dit meldt de Amerikaanse onderzoeksjournalist Seymour Hersh.

De Russische Nord Stream-gaspipeline zijn vorig jaar opgeblazen in opdracht van de Amerikaanse president Joe Biden, stelde op 8 februari de Amerikaanse onderzoeksjournalist Seymour Hersh op basis van een anonieme bron. Een maand later, op 8 maart, verschenen in de Amerikaanse krant The New York Times en de Duitse krant Die Zeit artikelen waarin, ook weer op basis van anonieme bronnen, gesteld werd dat een

'pro-Oekraïense groep' waarschijnlijk verantwoordelijk was. Drie dagen voordat het nieuws over de "pro-Oekraïense groep" wereldkundig werd gemaakt, had de Duitse bondskanselier Olaf Scholz zijn Amerikaanse ambtscollega bezocht. De beide leiders zouden "visies hebben uitgewisseld over wereldpolitiek", aldus de persvoorlichting van het Witte Huis.

De Andere Krant merkte vorige week al op dat tijdens het staatsbezoek de publicaties in de Amerikaanse en Duitse pers waarschijnlijk zijn voorgekookt. Hersh beweert nu te hebben vernomen dat dit inderdaad het geval is geweest. Een niet nader door hem genoemde bron die toegang zou hebben tot het diplomatieke inlichtingencircuit heeft hem ervan verzekerd dat Biden en Scholz met elkaar hebben gesproken over "het pijlpijn expose". De CIA zou vervolgens de opdracht

hebben gekregen om in samenwerking met de Duitse inlichtingengemeenschap een verhaal te verzinnen met de bedoeling de pers op een dwaalspoor te brengen en Hersh in diskrediet te brengen, aldus Hersh in een artikel dat hij afgelopen woensdag publiceerde op zijn Substack.

De meervoudig Pulitzerprijswinnaar concludeert hieruit dat Scholz "duidelijk medeplichtig" is aan het toedekken van de Amerikaanse sabotage van de Nord Stream-pipeline in de Baltische Zee. Daarmee is niet gezegd dat Scholz ook medeplichtig is aan de sabotage, erkent ook Hersh. "Het is nog steeds een open vraag of hij vooraf op de hoogte is gesteld over de vernietiging van de pijlpijn." Zeker is wel dat Scholz een gewaarschuwd man was. De Andere Krant wees, maanden voordat Nord Stream werd opgeblazen, al op het dreigement dat Biden had geuit

"Ik zie niet hoe Scholz kan aanblijven als hij zich zo blijft gedragen"

aan het adres van de Russen. Als ze Oekraïne binnenvielen, dan zou Biden "een einde maken" aan Nord Stream. Hij deed die uitspraak in het bijzijn van de Duitse bondskanselier, tijdens diens eerste bezoek aan het Witte Huis, in februari 2021. Scholz deed alsof zijn neus bloedde. Hij gaf geen reactie, ook niet tegen de aanwezige pers. Na de sabotage van Nord Stream op 26 september 2022 ging een videofragment van Bidens dreigement viral op sociale media, waarna het ook de reguliere media bereikte.

Hersh noemt in een interview Scholz "een schoothond" van de Amerikanen. "Hij kwam naar Washington voor een aai over zijn bol. Ik zie niet hoe Scholz kan aanblijven als hij zich zo blijft gedragen." ■

RUSLAND WOEDEND OP INTERNATIONAAL STRAFHOF IN DEN HAAG

"Arrestatiebevel Poetin zal als boemerang terugslaan"

Het Internationaal Strafhof in Den Haag heeft een arrestatiebevel uitgevaardigd tegen de Russische president Poetin en kinderombudsvrouw Maria Lvova-Belova vanwege "de illegale deportatie" en "ontvoering" van kinderen uit Oekraïense bezette gebieden. In Rusland is met verontwaardiging gereageerd. Russen zouden juist gedaan hebben wat Oekraïners hebben nagelaten: het in veiligheid brengen van kinderen die in oorlogsgebieden woonden. De vicevoorzitter van de Russische Veiligheidsraad, Dmitry Medvedev, dreigt Den Haag te bombarderen.

Eric van de Beek

Het Internationaal Strafhof in Den Haag zorgde op 17 maart voor wereldwijde ophef door een arrestatiebevel uit te vaardigen tegen de Russische president Vladimir Poetin. Het Strafhof heeft sinds het is opgericht in 2002 alleen burgers van Afrikaanse landen aangeklaagd, berecht en veroordeeld. Afrikaanse landen hebben eerder dreigde hun lidmaatschap van het Hof op te zeggen als er geen hervormingen komen.

De Verenigde Staten - net als Rusland zelf - erkennen het Strafhof niet eens. Al in 2002 nam het Amerikaanse Congres een wet aan die de president van het land in staat stelt militaire middelen in te zetten in het geval een Amerikaan of een burger van een bevriende natie door het Strafhof in hechtenis wordt genomen. Toen de hoofdaanklagster Fatou Bensouda in 2019 een strafrechtelijk onderzoek wilde starten naar oorlogsmisdaden van Amerikanen en Britten in Afghanistan dreigde Washington met strafmaatregelen tegen personeel van het Strafhof. De rechters staakten daarop het onderzoek, hoewel ze dit in 2020 weer hebben heropend.

De vervolging van een wereldleider als Poetin is dus uniek. Wat is de aanleiding ervoor? De Russische leider wordt samen met de Russische kinderombudsvrouw Maria Lvova-Belova beschuldigd van het ontvoeren van kinderen uit Oekraïne naar Rusland. Dit zou zijn gebeurd rond de Russische invasie die op 24 februari 2022 begon. Een paar dagen voordat de Russen binnenvielen werden busladingen vol burgers uit de van Oekraïne afgescheiden Volksrepublieken Donetsk en Luhansk in veiligheid gebracht naar Russisch grondgebied. Zij vertrokken uit vrije wil, stellen de Russen.

De Russische kinderombudsvrouw Maria Lvova-Belova meldde op 1 april 2022 dat er ook gedacht was aan kinderen zonder ouders. "1560 weeskinderen zijn in Rusland aangekomen", zei ze tegen het Russische persbureau Tass. "Sommigen van hen zijn met hun voogd aangekomen. Er zijn ongeveer 500 dergelijke kinderen. De rest zijn kinderen uit kindertehuizen. In totaal 222 van

hen hebben het volledige documentpakket en kunnen in adoptie-zinnen worden ondergebracht." Er was nog veel werk te doen, zo maakte ze duidelijk. "Sommige kinderen zijn inderhaast vertrokken en konden geen documenten meenemen. Het is moeilijk, die opnieuw te laten uitgeven. Sommigen hebben familieleden, maar hun status is ongewis, omdat er procedures lopen over het ouderlijk gezag."

Kiev reageerde verontwaardigd. Het Oekraïense ministerie van Buitenlandse Zaken sprak op 21 maart 2021 van "illegale deportatie" en "ontvoering" van 2389 kinderen. Het riep de internationale gemeenschap op te ageren tegen deze "grove mensenrechtenschending". Daar werd weliswaar gehoor aan gegeven. Westerse landen (VS, EU, VK, Australië, Canada en Zwitserland) vaardigden diverse sancties uit tegen Lvova-Belova,

omdat zij de "illegale deportaties" leidde. Daar komt dus nu het arrestatiebevel van het Strafhof achteraan, waarbij naast de kinderombudsvrouw ook president Poetin wordt beticht van "de illegale deportatie van kinderen vanuit bezette Oekraïense gebieden naar de Russische Federatie".

In Rusland is vol onbegrip en met verontwaardiging gereageerd. Vassily Nebenzya, de Russische ambassadeur bij de Verenigde Naties noemde het Internationaal Strafhof "een trekpop van het collectieve Westen". Volgens hem zal het arrestatiebevel van Poetin als een boemerang terugslaan. Het internationale aanzien van het Strafhof zal afnemen en het zal aan erkenning inboeten. Nebenzya wees er daarnaast op dat het Strafhof een bijzonder moorddadig gezag was van de uitvaardiging van de twee arrestatiebevelen. Op 20 maart 2022 was het precies twintig jaar geleden dat de VS Irak binnenvie-

len. "Irak viel onder de jurisdictie van het Strafhof, maar heeft niets gedaan om de daders ter verantwoording te roepen", aldus Nebenzya.

Feller nog was de reactie van de vicevoorzitter van de Russische Veiligheidsraad, Dmitry Medvedev: "Het is niet moeilijk om je voor te stellen hoe een hypersonische Oniks die wordt afgevuurd vanuit een Russisch oorlogsschip in de Noordzee het gerechtgebouw in Den Haag raakt. Die valt niet te onderscheppen, vrees ik." Medvedev adviseerde de rechters van het hof: "Houd de lucht maar goed in de gaten."

"Irak viel onder de jurisdictie van het Strafhof, maar heeft niets gedaan"

Ook het arrestatiebevel tegen kinderombudsvrouw Maria Lvova-Belova, die zelf alle beschuldigingen van de hand wijst, leidt tot veel onbegrip in Rusland. Zij is een geliefde media-persoonlijkheid die in Rusland wordt gezien als een gewone vrouw voor wie het belang van het kind vooropstaat, en als een redder van door oorlogsgeweld bedreigde Oekraïense wezen. Ze is een voormalig muzikleerares, lid van de Russisch-orthodoxe kerk en moeder

van vijf biologische en vier geadopteerde kinderen. Ook is ze voogd van dertien gehandicapte kinderen die verblijven in een speciale instelling die gefinancierd wordt door een liefdadigheidsinstelling van Lvova-Belova. Op foto's en video's verschijnt zij steeds onberispelijk gekleed en met een stralende glimlach, in het gezelschap van de kinderen over wie wordt afgevuurd vanuit een Russisch oorlogsschip in de Noordzee het gerechtgebouw in Den Haag raakt. Die valt niet te onderscheppen, vrees ik." Medvedev adviseerde de rechters van het hof: "Houd de lucht maar goed in de gaten."

Hoewel Rusland het Strafhof niet erkent en geen staatsburgers uitlevert, zijn de gevolgen van het arrestatiebevel groot voor Poetin. Hij kan zich nu niet langer vrij bewegen op het wereldtoneel. Hij riskeert een arrestatie in de 123 landen die het gezag van het Internationaal Strafhof wel erkennen en landen zoals de VS die dat niet hebben gedaan, maar Rusland wel vijandig gezind zijn.

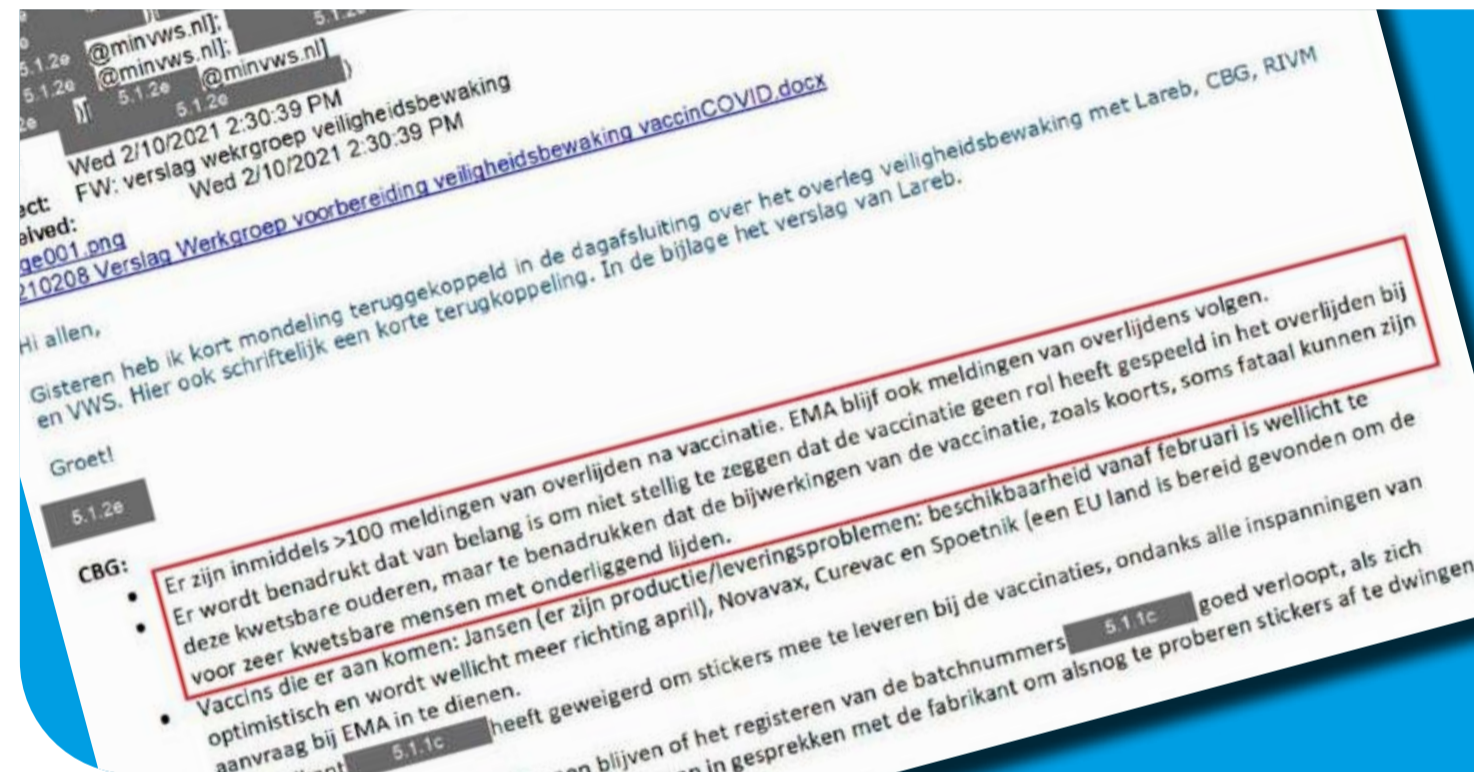
Voor augustus staat in Zuid-Afrika een topontmoeting gepland van de BRICS-landen, een economisch samenwerkingsverband van Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika. Wat als Poetin de top bijwoont? Zuid-Afrika heeft eerder een arrestatiebevel van het Strafhof naast zich neergelegd. Het ging toen om de Soedanese president Omar al-Bashir. ■

PRIKCAMPAGNE OPGEVOERD ONDANKS STORTVLOED AAN SCHADEMELDINGEN

Overheidsinstanties als RIVM, Lareb, het College ter Beoordeling Geneesmiddelen (CBG) en het ministerie van VWS werden in februari 2021 verrast door een enorm aantal meldingen van soms ernstige bijwerkingen van de Covid-vaccins, maar besloten deze informatie niet te delen met het grote publiek. Zij waren bang dat dit de vaccinatiebereidheid zou aantasten.

Overheidsinstanties verzwegen risico's Covid-vaccins voor bevolking

Joris Baas, Karel Beckman

Een ander blijkt uit interne correspondentie van de instanties die is vrijgekomen na Wob-verzoeken en zijn geanalyseerd door onafhankelijk onderzoeker Cees van den Bos. Hij richt zich in zijn jongste analyse op de periode februari 2021. Op dat moment richt de vaccinatiecampagne van de overheid zich op het zorgpersoneel, dat de weg moet banen voor de rest van de bevolking. Er heerst echter grote twijfel bij veel zorgverleners over de veiligheid van de vaccins. Terecht, zo blijkt al snel.

“Na een kleine maand prikken van zorgpersoneel en verpleeghuisbewoners, kwamen begin februari bij het RIVM de eerste zorgelijke berichten binnen over de injecties”, schrijft Van den Bos. “Het RIVM werd er op attent gemaakt dat er sprake was van een reactogeen vaccin. Hiermee wordt bedoeld dat het behoorlijk veel bijwerkingen veroorzaakt, zo blijkt uit een e-mail van 1 februari 2021. Er werden twaalf meldingen opgemerkt van een heftige allergische reactie na de Pfizer-prik, waarvan zes van anafylactische aard.”

Een week later, op 8 februari, meldt het officiële bijwerkingeninstituut Lareb zeven keer meer bijwerkingen dan verwacht. “Dit was geen reden om de vaccinaties stil te leggen. Integendeel, er wordt in verhoogd tempo doorgeprik. Een dag later werd in een mailwisseling binnen het ministerie van VWS melding gemaakt van 15 overlijdens en 15 gevallen van epilepsie ofwel insuluten. Uit een

verslag van de werkgroep Veiligheidsbewaking blijkt dat meer dan honderd mensen de dood hadden gevonden na toediening van het vaccin. Dat komt ongeveer overeen met één dode voor iedere 6.500 gezette prikken.”

In een interne mail van het ministerie van VWS van 24 februari 2021 valt te lezen: “Ter info, Lareb heeft aangegeven dat er op sommige dagen zo'n duizend meldingen binnenkomen en dat ze daarom snel moeten opschalen. We hebben maandagochtend een afspraak met x om dit verder te bespreken. Ook in het kader van de financiering.” In drie reacties op deze mail gaat het over de “financiering”, oftewel hoe het Lareb het extra werk moet bekostigen. Een inhoudelijke reactie op het extreem hoge aantal meldingen ontbreekt.

Bijwerkingengoeroe van RIVM: “Het is belangrijk dat er geen onrust ontstaat”

Ter vergelijking: bij de griepvaccins voor het griepseizoen 2019/20 zijn in totaal 3 mensen na vaccinatie overleden bij mensen met hoge leeftijd of onderliggend lijden, volgens een rapportage van het Lareb. Er werden toen ongeveer 3 miljoen mensen tegen griep gevaccineerd,

Op 24 februari 2021 komt een mail binnen bij het RIVM van de Parnassia-zorggroep voor geestelijke gezondheidszorg over de lage vaccinatiebereidheid. 15 procent van het personeel is uitgevallen na vaccinatie waarvan 3 van de 5 artsen. Ook wordt een geval van anafylactische shock gemeld.

Op 22 februari buigt het ministerie zich over de vraag hoe het imago van Astrazeneca kan worden opgekrakt via ‘ambassadeurs/steunpilaren’. Expliciet worden RTL en het AD genoemd als mogelijke steunpilaren. Geen woord over het feit dat uit meldingen blijkt dat het Astrazeneca vaccin mogelijk 150 keer dodelijker is dan de grieprik.

Op 14 maart adviseert het College ter beoordeling van Geneesmiddelen (CNG) om Astrazeneca tijdelijk niet meer te gebruiken, dit na alarmerende berichten uit Noorwegen en Denemarken. De WHO gaat hier echter niet in mee. Op 2 april 2021 stopt Nederland uiteindelijk toch met het toedienen van Astrazeneca bij mensen onder de 60. Een jaar later, op 22 april 2022, staakt men pas de productie van de vaccins. De restanten van de te gevaarlijk bevonden Astrazeneca-injecties worden naar Afrika gestuurd.

Ondanks alle meldingen wordt door geen enkele instantie overwogen om de campagne stop te zetten of het publiek te informeren. Hugo de Jonge noemt in de persconferentie van 23 februari 2021 wel positieve effecten na ongeveer 1 miljoen gezette vaccins, met name de afname van het aantal besmettingen in verpleeghuizen en zorgmedewerkers. “Ook zijn er hoopvolle eerste signalen over hoe de vaccins beschermen tegen overdracht van het virus”, zegt hij, terwijl later zal blijken dat de vaccins niet beschermen tegen overdracht. Hij rept met geen woord over de grote aantallen ernstige bijwerkingen, waaronder anafylactische shock, epileptische aanvallen en overlijdens. De Jonge had in een persbericht van 19 november 2020 al zonder enige onderbouwing gezegd dat “Nederlanders zich geen zorgen hoefden te maken over de veiligheid en effectiviteit van de toekomstige vaccins”. In december 2020 herhaalde hij deze bewering.

Ook Lareb ziet een paar dagen later, op 2 maart 2021, in zijn bijwerkingenrapportage geen reden om alarm te slaan: “Op dit moment ziet Lareb in de meldingen geen patronen van klachten die wijzen op ernstige bijwerkingen waaraan gevaccineerden kunnen zijn overleden”, zo wordt er gesteld. De officiële opdracht van Lareb, dat wordt geleid door ex-SP-politica Agnes Kant, is om onafhankelijk bijwerkingen te registreren en rapporteren, maar Cees van den Bos had op basis van eerdere documenten al vastgesteld dat dit instituut het vooral als zijn taak beschouwt om “eventuele ongerustheid over de vaccins weg te nemen”.

► bomenenbos.substack.com

Stortvloed meldingen VAERS

Net als bij het Lareb ontstaan er bij het Amerikaanse bijwerkingencentrum Vaers organisatorische problemen door de enorme hoeveelheid meldingen. De verwachting was dat het maximum op 1.000 per dag zou liggen. Dat ging er ver overheen, tot bijna 5.000 per dag. De Israëlische universitair docent Josh Guetzkow meldt dit op zijn blog op 21 maart 2023 en is geschokt over hoe daarop gereageerd wordt: “Zij catalogiseren een massale hoeveelheid slachtoffers, maar het belang van de stortvloed van rapporten wordt gereduceerd tot een kwestie van factureerbare uren, voldoende serverruimte en hoe de verwerking van deze massale rapportage van menselijk lijden te stroomlijnen”. ■

► dak.nl/stortvloed-meldingen-vaers

MINISTERIE OVERTRAD GENEESMIDDELENWET MET VACCINRECLAME

Hoe VWS medici tot ‘ambassadeurs’ kneedde

In februari 2021 lanceert VWS een strategisch plan om ‘medische opinievormers’ te rekruteren als ‘ambassadeurs’ van de vaccinatiecampagne. De ongeveer twintig geselecteerde ambassadeurs, die allemaal een communicatiemanager krijgen, moeten “met één mond spreken” en “het verhaal van VWS” vertellen. De Geneesmiddelenwet verbiedt publieksreclame van vaccinatieprogramma's door wetenschapsbeoefenaars.

Wendy Mittemeijer & Cees van den Bos

Vanaf 4 januari 2021 komt de landelijke publiekscampagne van VWS om de Covid-injecties te promoten, op stoom. Het doel is: vaccinatiebereidheid maximaliseren. Reclamebedrijf Roorde bedenkt voor VWS de pakkende slogan ‘stroop je mouw op’. Voor deze campagne prijken bekende Nederlanders op de posters zoals Bennie Jolink, Erica Terpstra en Foppe de Haan. Ook de voorzitter van de Code Geneesmiddelen Reclame (CGR), Ted van Essen, laat zich met opgestroopte mouw fotograferen.

Voor de marketingstrategie wilde de VWS in februari 2021 echter ook meer medische experts inzetten die invloed hebben op de publieke opinie. VWS noemde deze mensen ‘Key Opinion Formers’ (KOF’s), zo blijkt uit recent vrijgegeven Wob-documenten. VWS heeft diverse opinievormers op het oog, waaronder twee leden van het OMT, Alex Friedrich en Marjolein van Egmond. In een document van

Waar VWS naartoe wilde is dat er “met één mond gepraat werd”

VWS staat dat contact met hen ingewikkeld is, omdat zij “de behoefte hebben om onafhankelijk te kunnen zijn”.

Onder de gescoute ambassadeurs zaten nog twee mensen die banden hadden met de overheid. Het gaat hier vermoedelijk om voorzitter van de Gezondheidsraad Bart-Jan Kullberg en de voorzitter van het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen

(CBG), Ton de Boer. VWS maakte zich vanwege hun interne positie zorgen om de perceptie die de bevolking van hen had, en of zij “geen eigen belang hadden, dat afweek van het belang van VWS”.

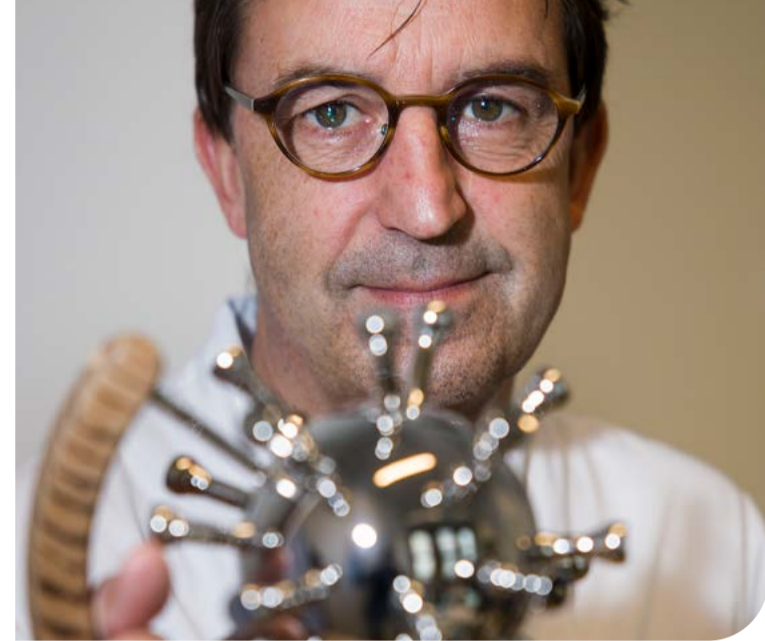
Andere ambassadeurs die VWS in het vizier heeft, zijn onder andere Patricia Bruijning, Ger Rijkers, Eric Snijder, Cécile van Els en Anke van Huckriede, die al in de media te zien waren. De strategische acties van VWS voor de inzet van de Key Opinion Formers werden februari 2021 intern uiteengezet. Waar VWS naartoe wilde is dat er “met één mond gepraat werd”. VWS wilde bovendien dat de experts “hun mening gaven ondersteunend aan ons verhaal”. De ambassadeurs werden aangeduid als ‘steunzenders’. De KOF’s zouden structureel door VWS van informatie worden voorzien “en zo ons verhaal vertellen”.

Onder de KOF’s bevonden zich ook tien opinievormers die weliswaar positief stonden tegenover massavaccinatie, maar zich licht kritisch uitlieten in de media over de snelheid of volgorde van vaccineren. Deze groep werd in de Wob-documenten gedeut als KOF’s die ‘tegenstand’ boden (‘steunzenders’), maar de potentie hadden om ‘ambassadeur’ te worden voor VWS. Zij waren dus nadrukkelijk géén tegenstanders van massavaccinatie, maar werden gecategoriseerd als opinievormers die wat kritisch waren ten aanzien van de wijze waarop dit werd uitgerold. Eenmaal omgezet in een ambassadeur, zou men nauwer met deze opinievormers gaan ‘samenwerken’, hen ‘betrekken’ en ‘faciliteren’.

Het ging om Ernst Kuipers, Diederik Gommers, Ab Osterhaus, Roel Coutinho, Wim Schellekens, Marcel Levi, Cees Hertogh, Ben van der Zeijst, Arnold Bosman, en Frits Rosendaal. De namen zijn op basis van quotes in de Wob-documenten te herleiden. Met individuele sessies

Fotografie: Peter Hiltz | Nederlandse Hoogte ANP

Diederik Gommers | Fotografie: Arie Kievit

en groepsessies, en middels het plannen van structurele briefings door de Secretaris-Generaal (SG) van VWS, zouden de ‘stoorzenders’ van het VWS-verhaal middels actieve beïnvloeding omgezet worden naar ‘steunzenders’ van ‘het verhaal’. Ook kregen alle KOF’s een vast aanspreekpunt bij VWS toegevoegd. Het is niet zeker of al deze mensen zijn ingegaan op de uitnodiging van VWS. Wel kan geconcludeerd worden dat deze mensen gedurende de pandemie groot voorstander waren van vaccinatie van de gehele bevolking, en zij zich als vaccinpropagandisten hebben geprofileerd.

Op grond van de Geneesmiddelenwet is het verboden om voor het bevorderen van deelname aan een vaccinatieprogramma publieksreclame te maken wanneer het een aan-

rijzing bevat door wetenschapsbeoefenaars of bij het publiek bekende personen. De coronavaccins zitten met terugwerkende kracht in dit programma. Het betreffende wetsartikel (89b) is voor het propageren van Covid-vaccinatie niet uitgezonderd. Waarom VWS besloten heeft de Geneesmiddelenwet te overtreden is niet duidelijk.

De medische KOF’s werden ook ingezet voor het bestrijden van ‘desinformatie’. Om die taak uit te voeren, werden de KOF’s gefaciliteerd en geïnformeerd door het ministerie van VWS. Alle key stakeholders kregen bovendien een communicatiemanager toegewezen zodat zij de juiste boodschappen zouden blijven uitdragen naar hun doelgroepen.

De Denktank Desinformatie, die voortkwam uit de in 2019 opgericht-

te Vaccinatiealliantie en waarmee reeds werd samengewerkt door VWS, werd ook betrokken en kreeg een meer structurele werkwijze en meer onderlinge afstemming. De aansturing van de hele campagne lag echter vooral bij de NCTV, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. ■

Dit is een verkorte versie van een uitgebreid artikel dat zal verschijnen op de blog Bomen & Bos Substack van Cees van den Bos: bomenenbos.substack.com

Key Opinion Former	Achtergrond en functies	Onderwerpen waar zij hun mening over gaven in de media
Licht ‘storende’ ambassadeurs in wording		
Ernst Kuipers	Voormalig bestuursvoorzitter Erasmus MC, Directeur LCPS, sinds jan 2022 minister VWS (D66)	Snelheid vaccineren + volgorde vaccinatiecampagne
Diederik Gommers	OMT lid C19, intensivist, afdelingshoofd IC Erasmus MC, hoogleraar intensieve zorg	Communicatie + volgorde vaccinatiecampagne
Ab Osterhaus	Dierenarts, voormalig hoofd afdeling virologie Erasmus MC, bestuurslid ESWI, had 10% aandelen Viroclinics ten tijde van Mexicaanse griep schandaal	Algehele kritiek op uitvoering vaccinatiecampagne
Roel Coutinho	Oud-directeur Cib van RIVM, voormalig voorzitter OMT bij Mexicaanse griep schandaal, emeritus hoogleraar microbiologie	Snelheid + praktische uitvoering vaccinatiecampagne
Wim Schellekens	Lid voormalig Redteam C19 juli 2020-november 2021, voormalig huisarts	Algemene kritiek, meer gericht op coronabeleid als geheel
Marcel Levi	Internist, hoogleraar geneeskunde, sinds april 2021 voorzitter NWO	Snelheid + praktische uitvoering vaccinatiecampagne
Cees Hertogh	OMT lid C19, hoogleraar ouderengeneeskunde en geriatrische ethiek VU, RIVM Task Force Antimicrobiële Resistentie	Communicatie vaccinatiecampagne
Arnold Bosman	Lid voormalig Redteam C19, epidemioloog, trainer infectieziektebestrijding, eigenaar consultancy bedrijf ‘transmissible’, WHO consultant	Volgorde vaccinatiecampagne
Frits Rosendaal	Arts-epidemioloog, hoogleraar klinische epidemiologie LUMC	Volgorde vaccinatiecampagne
Ambassadeurs die het VWS verhaal reeds publiek steunden		
Patricia Bruijning	Kinderarts-epidemioloog, doet onderzoek naar Pfizer vaccin bij kinderen (CoVacc studie)	Strategie + volgorde vaccinatiecampagne
Alex Friedrich	Lid OMT Covid-19, arts-microbioloog	Snelheid + uitstel tweede prik
Cécile van Els	Immunoloog bij RIVM, sinds 1 nov 2019 hoogleraar vaccinologie UU	Besmettelijkheid na vaccinatie + strategie
Marjolein van Egmond	Hoogleraar oncologie en inflammatie, VUMC, sinds januari 2021 het gezicht van de VWS campagne op het youtube kanaal van VWS	Uitstel tweede prik
Bart-Jan Kullberg	Voorzitter Gezondheidsraad sinds 1jan 2020, internist-infectioloog	Strategie
Ger Rijkers	Medisch immunoloog, St Elizabeth Ziekenhuis Tilburg	Volgorde vaccinatiecampagne
Anke Huckriede	Hoogleraar vaccinologie, UMCG	Uitstel tweede prik + strategie
Eric Snijder	Hoogleraar moleculaire virologie LUMC, doet met Janssen onderzoek naar het Janssen covid vaccin	Britse variant + uitstel tweede prik
Ton de Boer	Voorzitter College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG)	Groepsimmunitet + uitstel tweede prik

Overzicht van de medische Key Opinion Formers van VWS (de tabel is niet uitputtend, en is ter illustratie door de auteurs van dit stuk samengesteld)

De illusie van vrijheid is sterk als je mentaal gevangen zit

Ik ben vrij want ik heb gestemd

COLOFON

De Andere Krant

Meer informatie over De Andere Krant is te vinden op: deanderekrant.nl/overons

Hoofdredacteur

Karel Beckman

Aan deze editie werkten mee

Ad Nuis
Ab Gietelink
Anja Veerman
Arjen Pasma
Belinda van Doorn
Danielle van Wallinga
Dédée Romswinkel
Eric van de Beek
Erick Overveen
Hanno Wisse
Hugo Koelemeijer
Ido Dijkstra
James Counihan
Jeroen Arents
Jeroen Pols
Jesse Braun
Joe Dijkhuis
Joris Baas
Karel Beckman
Lauran Blommers
Lietje Perizonius
Madeleine Klinkhamer
Marion de Backer
Marjolein Jansen
Mark Kamphuis
Peter Simons

Peter Toonen
Pieter Stuurman
Rypke Zeilmaker
Sander Compagner
Sander Viddeleer
Saskia Frederiks
Saskia van Orly
Sietske Bergsma
Tobias Asser
Wilfred Klap
Willem Frederik Erné
Wouter Meijs

Abonnementen

Informatie over een abonnement op De Andere Krant is te vinden op: deanderekrant.nl/abonnement
Voor vragen of wijzigingen mail naar: klantenservice@aboland.nl

Verkoop

Informatie over verkooppunten is te vinden op: deanderekrant.nl/verkooppunten

Bestellen

Deze krant en eerdere edities van De Andere Krant zijn te bestellen via: deanderekrant.nl/bestellen

Disclaimer

Het copyright van de inhoud van deze krant ligt bij De Andere Krant.

VERBINDERS

Lezers van De Andere Krant kunnen voor €10 een verbinder plaatsen: een persoonlijke advertentie waarin een oproep wordt gedaan aan de tienduizenden lezers van onze krant. Meld je verbinder aan via: deanderekrant.nl/verbinders.

88. Stel zoekt een natuurplekje bij bos of duin, bij een boer, op een landgoed, op een park of gewoon op een mooi stil plekje. Een deel van verzorging doen we graag. Vanaf half mei t/m zomer 2023. In bruikleen, om te verzorgen (geen dieren) of samen te delen. Wij zijn een geïnspireerd, rustig en liefdevol stel (57 en 60), wonend in Amsterdam. Maximale reistijd 1,5 uur met OV. janssenenc@protonmail.com

GEZOCHT

86. In ons werk komen we wakkere jongeren tegen die behoefte hebben aan een klankbord. Als deze behoefte breder blijkt te zijn, dan organiseren we graag bijeenkomsten voor jongeren van 12 - 18 jaar, te beginnen in Noord-Nederland. Ben je of ken je zo'n jongere, laat het ons weten. Vind je het leuk om een rol te spelen in de organisatie, vermeld dat er dan bij. Reacties naar info@kei-educatie.nl.

89. Gezocht, vanaf 70 jaar, iemand die in alle eenvoud een vriend kan/wil worden. Reina, e-mail: mrminis@ziggo.nl

AANGEBODEN

90. Frankrijk. Samen met 2 tot 4 stellen/gezinnen als VVE op bizar mooi (land) goed wonen? Wij willen die droom dit jaar realiseren. Zelfstandige wooneenheden! Betaalbaar én riant uitzicht, ecologisch tuinieren op groot land. Off-grid met gedeelde voorzieningen. Niet mauwen maar bouwen. Vraagt tuinders & timmerlui & filosofen met portemonnee van €175.000 euro. Serieuze interesse? chomppfrob@gmail.com

Abonnement? Ja, graag!

- Jaarabonnement: 52 nummers voor €130 per jaar / €12 per maand
- Halfjaarabonnement: 26 nummers voor €80 per half jaar / €14 per maand
- Proefabonnement: 6 nummers voor €20

Je gegevens

Velden met een ▶ zijn verplicht

Mevrouw / Meneer

▶ Voorletters:

▶ Voornaam:

Tussenvoegsel:

▶ Achternaam:

Geboortedatum:|.....|.....

▶ Straat:

▶ Huisnummer:

Toevoeging:

▶ Postcode:|.....

▶ Plaats:

▶ Land*:

Telefoonnr:

▶ E-mail:

*) Buiten Nederland en België zijn de verzendkosten hoger. Je krijgt hierover bericht.

Betaalwijze

- ▶ Gewenste betaalwijze aankruisen
- Ik ga akkoord met een automatische incasso voor het totaalbedrag van het gekozen abonnementtype van het volgende bankrekeningnummer (IBAN):
- ▶ IBAN:
- ▶ Handtekening:
- Ik ga akkoord met het totaalbedrag voor het abonnement van mijn keuze. Stuur me een factuur die ik per direct zal voldoen.
- ▶ Handtekening:

Verstuur het formulier

- ▶ per mail
Maak een duidelijk leesbare scan of foto en mail het naar: abonnement@deanderekrant.nl
- of
- ▶ per post
De Andere Krant
Antwoordnummer 98192
1000 VA Amsterdam
(postzegel niet nodig)

Muntstickers

Draag bij aan de bewustwording van het belang van contant geld. Betaal Bewust Contant. Plak deze stickers op verschillende munten. Zie voor meer informatie dakl.nl/cash. Bestel vijf stickervellen (64 stickers per vel) voor €5,-

Bestel online

▶ Scan de QR-code of ga naar deanderekrant.nl/bestellen

Oud-psychiater Bram Bakker (59), bekend van tv-optredens, columns en boeken, staat zaterdagmiddag 1 april op het podium bij de manifestatie van Vrouwen voor Vrijheid in Amsterdam, samen met bekende Nederlanders als Karin Bloemen, Ernst Jansz en Stef Bos. “Terug naar de basis, is het thema. Daar gaat het mij om”, zegt hij tegenover De Andere Krant. “We mogen terug naar kleinschaliger leven.”

Bram Bakker: “Kijk even naar binnen”

“GELUKSMOMENTEN VALLEN JE TOE, DIE KÚN JE NIET PLANNEN”

Saskia Frederiks

Bram Bakker (59), die vele artikelen en columns schreef in tijdschriften en kranten, en boeken publiceerde zoals *Oud zeer*, *Gevoelsarm*, *Leren doseren*, *De halve van Egmond* en *De dokter als patiënt*, nam in 2021 een rigoureuus besluit. Hij stopte met zijn werk als psychiater bij diverse ziekenhuizen en medische instellingen, en liet zijn accreditatie als psychiater verlopen. Hij wilde zich niet meer laten beperken door de procedures, richtlijnen en protocollen die de zorg steeds onpersoonlijker maken. Hij keerde terug naar de basis, precies het thema van de manifestatie van Vrouwen voor Vrijheid op het Museumplein in Amsterdam op 1 april, waar hij het podium zal delen met onder meer Karin Bloemen, Ernst Jansz (Doe Maar), Stef Bos, Cheyenne Toney (The Voice), Desie en internist Sabine Pinedo.

“Wat mij boos maakt is dat de zorg zo onpersoonlijk is geworden. Zorg is iets tussen mensen. In zorgland is je zorgvraag een code geworden. Er

wordt professionele distantie van mij als professional verwacht. Maar mijn behoefte als psychiater en als mens is dat het juist zo persoonlijk mogelijk moet zijn. Hoe fijn is het, als je van je coach te horen krijgt dat hij je problemen met bijvoorbeeld je scheiding herkent? De basale ingrediënten in de zorg zijn we kwijtgeraakt en ik denk dat we terug moeten naar de basis.”

Terug naar de basis gaat voor Bakker verder dan alleen de zorg. “Dat het virus zo snel over de wereld ging, komt misschien wel door onze eigen leefwijze. Waarom heb je kiwi’s uit Nieuw Zeeland nodig? We mogen wel terug naar kleinschaliger leven, met dingen die in jouw buurt groeien. Dat je oké bent met je burens en elkaar weet te vinden. Mijn hoop was dat de coronacrisis precies dát zou stimuleren. Sommige jongeren lijken dat wel te hebben opgepakt.”

Hij is door het overheidsbeleid behoorlijk gedesillusioneerd. “In het begin was ik nog arts en de druk was hoog. Toen kwam de ontwikkeling van het vaccin. Als ‘lid van de club’

wordt er van je verwacht dat je solidair bent. Ik heb in het begin wel gedacht: ‘Is dit wel zuiver?’ De twijfel werd steeds sterker. Daarbij zag ik dat het beleid alleen gericht was op het virus, en ik zag veel schade ontstaan bij jonge mensen. Hoe langer het duurde, hoe duidelijker het werd dat het beleid steeds slech-

Ik heb in het begin wel gedacht: ‘Is dit wel zuiver?’ De twijfel werd steeds sterker.

ter uitpakte.” Hij ondervond zelf veel bijwerkingen van de vaccinaties. “Ik had een soort heftige griep van wel drie weken. Mijn dochter werd na haar prik niet meer ongesteld. Bij de tweede keer had ik dezelfde griepverschijnselen, maar die duurden toen maar drie dagen. Toen dacht

ik: ‘Ik doe niet meer mee. Deze jongen gaat nooit meer een vaccinatie nemen’. Dus die vaccinatie had een hele impact terwijl ik een fit persoon ben. Na die vaccinaties werd ik wel heel kritisch. Wat ik vooral heel erg heb gemist, is dat de mensen die het hoogste woord hadden op tv, nu eens duidelijk ‘Sorry’ zeiden, ‘we zijn doorgeschooten in onze virusgekte’.”

Het stoort Bakker dat het zorgbeleid zo monomaan is. “Het leven is een grote fruitschaal. Je denkt dat dat hele corona alleen maar over bananen gaat. Maar de fruitmand is juist aantrekkelijk door de diversiteit, dan reduceer je die fruitmand tot bananen. En dat klopt echt niet.” De analyse van de Belgische psycholoog Mattias Desmet, die de coronaperiode vooral bekijkt door de lens van de ‘massavorming’, spreekt Bakker zeer aan. “Ik denk dat hij in alles wat hij zegt gelijk heeft. Het is een zeer intelligente man die gewoon bij de inhoud is gebleven. Hoe kan het dat we niet gelijk zagen dat hij een heel belangrijk punt had?”

Bakker is niet heel optimistisch over de toekomst. “Na de verkiezingen zou je denken dat de boodschap over is gekomen. Maar ze zijn alweer bezig hun plekje te behouden. Ze pakken de echte boodschap niet op.” Hij hoopt dat mensen het niet zullen pikken als de overheid weer regels gaat opleggen die diep ingrijpen in onze vrijheden.

Hij ziet de oplossing vooral in het eigen initiatief. “Als mensen in hun omgeving zorgen dat het daar klopt dan komt het in het groot ook wel goed. We leven in een cultuur waarin iedereen vindt dat ie recht heeft op meer. Politici roepen ook alleen maar om economische groei. Ondertussen vliegt niemand minder, het is allemaal politiek en *window dressing*. Geluk is een product geworden, denken we. En je kunt dat verdienen door het te kopen. We zijn de hele dag bezig om het geluk te organiseren. Maar geluksmomenten vallen je toe, die kún je niet plannen. Begin de dag met verbinding te maken met je gevoel. Niet op de telefoon kijken wat in de wereld gebeurt. Kijk even naar binnen, naar je gevoel, wat gaat er in me om.” ■

Het Graangeluk van Marcel van Silfhout

► 18

Is vrijheid uw recht?

► 21

Geef leerlingen hun vrijheid terug ► 21

Blik vooruit: Jasper Smit CommonSenseTV

► 24

CITAAT

De Andere Krant staat bekend om zijn kritische en alternatieve berichtgeving, die een scala aan onderwerpen behandelt, zoals geopolitiek, milieukwesties, sociale rechtvaardigheid en mensenrechten.

► ChatGPT

De kunstmatige intelligentie van ChatGPT over De Andere Krant ► 9

TERUG NAAR DE BASIS

1 APRIL 14 U AMSTERDAM MUSEUMPLEIN

STEF BOS | KARIN BLOEMEN | ERNST JANSZ
SABINE PINEDO | BRAM BAKKER | CHEYENNE TONEY | DESIE

VROUWENVOORVRIJHEID

Het Gelderse Graangeluk van Marcel van Silfhout

Fotografie: Esther Meijer

**TERUG
NAAR DE
TOEKOMST**

Marcel van Silfhout haalde met zijn Stichting Graangeluk verdwenen inheemse graangewassen terug naar de Veluwezoom. Hij ziet bedreigde akkerkruiden en verdwenen vogelsoorten terugkomen op zijn graanakkers. Ook werkt hij aan het opbouwen van regionale, korte voedselketens met ambachtelijke streekproducten. “Ik zet mij in voor de herintroductie van het heidelandbouw-ecosysteem van de tijd voor de komst van kunstmest en chemie”, zegt de ex-journalist. “Ik noem het ook wel terug naar de toekomst.” Het stikstofbeleid van de overheid snapt hij niet. “Het is nergens voor nodig dat de Nederlandse boer in een crisissstemming zit en collega’s zelfmoord plegen.”

Anja Veerman

Een tochtje langs de graanakkers van GraanGeluk is een unieke ervaring. Marcel nam me mee langs heide, rivieren en door bossen. We liepen langs beekdalen en over klompenpaadjes waar hij speelde als kind en nu zijn graanvelden heeft. Die akkers passen perfect in het landschap. Met de vogelgeluiden erbij en de schapen in de verte voelde ik de behoefte om op een bankje te gaan zitten en dit beeld, de geluiden en de natuurlijke geuren nog een tijd vast te houden. Hier smelt het verleden samen met het heden. In de zomer ga ik zeker terug om het wuivende graan te zien. Ondertussen stelde ik Marcel vragen over zijn bijzondere activiteiten.

Wat is het idee achter Stichting Graangeluk? Het idee is herstel van het circulaire oude

heidelandbouwsysteem. Waar de traditionele schaaapkuddes weer een rol krijgen vanwege de mest die vermengd is met inheemse kruiden, zodat deze kruiden op natuurlijke wijze over de akker verspreid worden. De kern van mijn verhaal is dat van de onbespoten oergranen, geoogst van gezonde akkers.

Hoe krijg je dat voor elkaar?

Met hulp van heel veel mensen. Vaak wordt gedacht dat ik dit allemaal in mijn eentje doe. Nou totaal niet. Ik ben geen boer met een trekker en zaaimachine, maar maak gebruik van loonwerkers, boerencollega’s en experts om mij heen die kennis hebben van een gezonde bodem en de gewassen. Zoals ik als zij-instromer begon, werk ik feitelijk nog steeds, alleen zijn er nu veel meer mensen bij betrokken. Via een netwerk van herders, bakkers, brouwers, boeren, mouters en imkers uit

de regio creëren we ambachtelijke streekproducten als brood en bier. Ik breng mijn granen naar de bakker en brouwer om de hoek. Pas geleden werd ik aangenaam verrast door Openluchtmuseumbakker Martin Admiraal die een Bierbostelbrood had gebakken met het restproduct van het met drie Graangelukgranen gebrouwen Tripelbier van Openluchtmuseumbrouwer Thijs Tigchelaar. Via de vereniging Streekwaar, lekker duurzaam van het tot klei, is ons bier, brood en pasta wekelijks te koop op de Wageningse streekmarkt.

Je had een lange en succesvolle carrière als onderzoeksjournalist, waarom besloot je zelf boer te worden?

Practice what you preach! Als onderzoeksjournalist en schrijver rolde ik van het ene schandaal in het andere. In mijn boek *Uitgebeend*, over ernstige Nederlandse voedselaffaires, belichtte ik al hoe het anders kan. Tijdens onderzoek kwam ik in contact met Veluwe schaapherders die het moeilijk hadden in hun voortbestaan, ze brachten mij op het spoor van de 6500 jaar oude graangeschiedenis van de Veluwezoom. Het gebied waar ik geboren en getogen ben: Wageningen en Renkum, een streek met een cultuurhistorie van boerencultuurlandschappen, prehistorische grafheuvels en de Celtic fields, raatakkers uit die tijd van zo’n 40 bij 40 meter. Ik besloot mij in te zetten voor de schaapherders en de herintroductie van het heidelandbouw-ecosysteem van eind 19^e eeuw op de Veluwezoom, de periode voor de komst van kunstmest en chemie. In 2017 werd mij de mogelijkheid gebo-

moet kijken naar hoeveel veeteelt en hoeveel akkerbouw er per gebied is. Dan kun je precies berekenen welke bemestingsvraag en -aanbod er is. Die mest stem je af op de bodem, de natuur en op het voedsel. Dit is het ideale kringloopstelsel dat je nooit als land of per boerenerf kunt berekenen, maar wel als regio. Als een kwart tot een derde van alle boeren zo gaat werken, smoren we het stikstofprobleem in de kiem. Maar niemand ziet of benoemt deze rurale eenvoud. Waarom niet? Precies in het gebied waar ik actief ben, haalde de provincie de landbouwakkers onder mijn voeten weg. Daar ben ik dus boos over, dit is mijn pijn, mijn strijd. Vaak komen deze oude akkers braak te liggen, verschaald en veruigd omdat er niet bemest mag worden met het idee dat dat dan ‘nieuwe natuur’ oplevert. Maar juist door dit verschalingsbeleid komen bodemleven en natuur in de knel. En het ziet er landschappelijk triest uit, door mens en boer verlaten.

De overheid zegt meer natuur te willen, jij zorgt toch juist voor meer natuur?

Inderdaad. De manier van Graangeluk is echt ideaal voor de natuur, dit zou deel moeten uitmaken van het Gelders natuurnetwerk. Maar zo is het niet geregeld, want er is nog geen regelgeving voor. Grond wordt aangekocht en afgewaarderd. Ik zeg: laat het landbouw, want wij boeren waarderen het op naar natuur! Als je minder pacht betaalt en er komt een eco-beheervergoeding, dan wordt het groener boeren haalbaar. Het is nergens voor nodig dat de Nederlandse

want alles is geglobaliseerd. Je ziet wel de van ons belastinggeld betaalde centralistische foodhub verrijzen in Wageningen. Mark Rutte heeft het over de regio Europa! Pardon me, dat is een continent?! En of het nu regionaal, provinciaal of landelijk is, overal is men met de klimaatagenda en die Sustainable Development Goals bezig, de SDG’s. Dat is top-down kijken. Maak liever gebruik van de mensen die

“Juist door dit verschalingsbeleid komen bodemleven en natuur in de knel”

verandering willen vanuit hun gebied. Zelf ben ik aangesloten bij Society 4.0, ik wil geen World Economic Forum maar een ‘bodem-up’ Local Economic Forum: het LEF!

Hoe kunnen mensen jouw werk steunen?

We kunnen altijd extra hulp gebruiken. Via graandelen kun je ons financieel steunen, zodat we meer cultuurlandschap kunnen herstellen. Graandeelhouders nodigen we uit voor events zoals het oogstfeest in de zomer van 2023, waar we je laten kennismaken met lokale graanproducten, zoals het Gelders Graangeluk bier dat door

“Ik ga niet voor maximale opbrengst, maar voor productie in balans met de natuur”

den om op de Wageningse berg te starten met 1,2 hectare akkerveld waar twintig jaar voornamelijk snijmaïs had gestaan. We begonnen met Aalter troshaver, uit het Gelderse Aalten. Vervolgens teelde ik zomergerst en Veluws Kruirogge, van zaden die bewaard werden in een Duitse zadenbank. Dit jaar is Graangeluk actief op 50 hectare akkergrond.

Je noemt jezelf agro-ecologisch boer, kun je dat uitleggen?

Ik boer op een duurzame manier in een natuurlijke omgeving, ongeveer hoe het vroeger geweest moet zijn – de periode voor de gewasbeschermingsmiddelen en de kunstmest – met moderne inzichten en middelen. Ik noem het ook wel ‘terug naar de toekomst’. Herstel van bodemleven is de basis. Een rijke, vruchtbare bodem waar ook de natuur van profiteert. In de bodem komt van alles tot stand, boven de grond is het rijk aan insecten, vlinders, bijen, akkervogels en klein en groot wild. Ik zie soorten die hier verdwenen waren en nu op het graan en de akkerkruiden afkomen. In plaats van langs de randen, groeien de akkerkruiden bij Graangeluk op de hele akker. Het heidelandbouwsysteem past bij de Veluwe. Op de Veluwezoom hebben we altijd rogge, haver en tarwe gehad. Op een verwaarloosde akker, onbeheerd gelaten en niet bemest, ben ik vijf tot zes jaar bezig geweest om de grond te verbeteren. Ik ga niet voor de maximale opbrengst, maar voor een productie die in balans is met de natuur.

Hoe kijk jij naar de stikstofmaatregelen en Natura 2000 plannen van de overheid?

Ik snap het beleid van de overheid niet. Als je kijkt naar hoeveel veeteelers zich bevinden op en om de Veluwezoom, dan zijn dat er juist heel weinig. Het binnenveld en de Gelderse vallei is een ander verhaal. Je

boer in een crisissstemming zit en collega’s zelfmoord plegen. Geef iedereen die op een agro-ecologische of biologische manier wil boeren experimenteerterruimte en financiering voor de eco-systeem-diensten. En laat degene die het niet willen voorlopig even met rust. Dit kan je landbouwtransitie zijn. Laten ze daar 25 miljard aan besteden in Nederland, inclusief het herstel van de verdwenen korte ketens. Daar is onvoldoende steun voor,

de Brussels Beer Challenge eind 2020 is uitgeroepen tot het beste speciaalbiertje ter wereld onder de 7%. Het is ook mogelijk een akker te adopteren of sponsoren. ■

► Voor verdere informatie: graangeluk.nl

De kunstmatige intelligentie van ChatGPT over De Andere Krant

Wie de AI van ChatGPT vraagt te vertellen wat De Andere Krant is, krijgt een antwoord waar we mee kunnen leven. “De Andere Krant staat bekend om zijn kritische en alternatieve berichtgeving, die een scala aan onderwerpen behandelt, zoals geopolitiek, milieukwesties, sociale rechtvaardigheid en mensenrechten. De krant bevat artikelen, interviews en opiniestukken van verschillende schrijvers, waaronder journalisten, activisten en experts op verschillende gebieden”, aldus de Bot van ChatGPT.

Verder weet ChatGPT te melden dat “sommige mensen De Andere Krant hebben bekritiseerd vanwege zijn vermeende anti-vaccinatie- en anti-lockdown-standpunten tijdens de

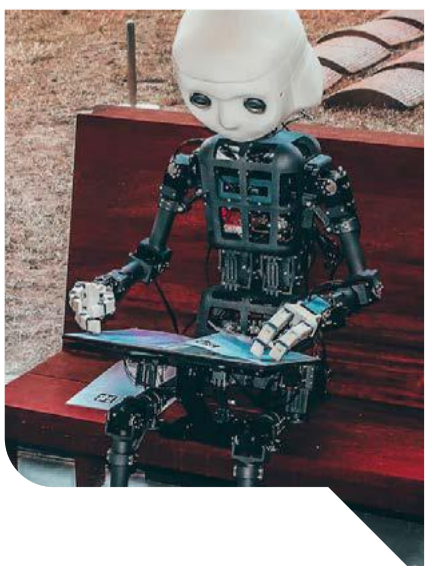
Covid-19-pandemie. De publicatie wordt echter door anderen geroemd om haar kritische en onafhankelijke berichtgeving”.

Wanneer we de vraag herhalen en iets anders formuleren, blijkt dat de AI van ChatGPT op meer concrete zaken iedere keer afwijkende antwoorden geeft. Volgens het ene antwoord bestaan we sinds 2020 en komen we ieder kwartaal uit, terwijl we een volgende keer pas sinds 2021 zouden bestaan en maandelijks zouden uitkomen. Onze weekkrant is in ieder geval nog niet doorgedrongen tot de Bots van ChatGPT. ■

Marcel van Silfhout (1968), onderzoeksjournalist en schrijver

Van Silfhout werkte voor regionale dagbladen (Utrechts Nieuwsblad en de GPD) en bij onderzoeksjournalistieke televisieprogramma’s als Zembla, De Ombudsman, Uitspraken (Vara), KRO’s Reporter. Ook werkte hij als oorlogsverslaggever. Samen met zijn gezin en een chef-kok reisde hij door Marokko en schreef het kookboek *Kookkaravaan, over de Smaakroute door Marokko*. Het boek werd uitgeroepen tot ‘Nederlands kookboek van het jaar 2011’ en ‘Third best cookbook of the world’. Hierna volgden *Kookkaravaantje* en nog twee non-fictie journalistieke boeken: *Uitgebeend, hoe veilig is ons voedsel nog?* en *De Ontsporing*, over het fiasco van de hogesnelheidslijn Fyra. Vanaf 2017 teelt hij op historische akkers op de Veluwezoom oude graansoorten voor gezond brood en bier. Voor het bier met de naam *Graangeluk*, ambachtelijk gebrouwen met zijn Veluws zomergerst, won hij goud op de internationale Brussels Beer Challenge in 2020. Voor zijn inspanningen én manier van werken is Graangeluk ook Europees bekroond met de Arca Deli Award van de SAVE Foundation en de Gouden Mispel van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VCN).

SANDER COMPAGNER

De impact van de vrije media

Vorige week stuurden we een krant naar de drukker voordat de eerste verkiezingsuitslagen binnen waren. In verband met de verwerking bij de post hebben we onze productie een dag naar voren moeten schuiven, wat vorige week dus wel pijn deed. Onze oplossing was een meer algemeen artikel over de staat van ons verdeelde land en hoe iedereen zijn bijdrage kan leveren aan een daadwerkelijk vrije samenleving.

Nadat we de krant af hadden, heb ik nog een paar uur de uitslagenavond gevolgd. Het meest leerzame aan deze avond was de constatering hoe groot de macht van de reguliere media nog is. Dat Lientje door de media werd omarmd als dé oppositiekandidaat die hun voorkeur genoot, werd de periode voor de verkiezingen overduidelijk. Terwijl oppositiepartijen zoals de PVV, FVD en BVL nergens uitgenodigd werden, mocht Van der Plas bij verschillende praatprogramma's aanschuiven. Hans Nijenhuis, de oud-hoofdredacteur van het AD, stelde in een interview in 2020 dat de journalistiek uitmaakt wie er premier van dit land wordt. Na de winst van de BBB moeten we constateren dat deze uitspraak, waarvan Nijenhuis niet wilde dat ie uitgezonden zou worden, zeker niet helemaal onwaar is.

WE GEVEN DE ONGEHOORDE NEDERLANDERS EEN STEM

Hierbij moet ik ook constateren dat het voor veel Nederlanders een brug te ver is om op partijen die als rechts en extreemrechts worden geframed en bestempeld te stemmen. Deze framing lukt ook door hoe deze partijen zich zelf positioneren en uiten. Op de redactie klonk in het nagesprek na de verkiezingen de verzuiching dat een meer humaan en empathisch geluid zou helpen. De eerder in onze krant beschreven ontheemde kiezer van links, ook goed vertegenwoordigd op de redactie van De Andere krant, tegen de oorlog en voor individuele vrijheid, voelt zich bij deze partijen vooralsnog vaak niet thuis.

Voor ons als krant, maar ook voor alle andere vrije media uitingen is de winst van de BBB een moment om op onze rol en invloed te reflecteren. Dat we er zijn is ontegenzeggelijk belangrijk. We geven een groot deel van Nederlanders die zich niet gehoord voelen een stem. We blijven onderwerpen benoemen die uiteindelijk niet genegeerd kunnen worden en zijn daar al verschillende keren succesvol in geweest. Denk aan vaccinatieschade, oversterfte na covid-prikken, de invloed van het WEF en de WHO op ons bestuur. De invoering van de Wet Publieke Gezondheid is onder andere dankzij vragen in onze krant niet stilletjes door de Eerste Kamer geloodst.

De invloed van de vrije media wordt wekelijks groter, maar de ontnuchterende conclusie die we na de uitslag van vorige week moeten trekken, is dat we in het collectief nog weinig verschil maken. We hebben, samen met alle andere initiatieven in de vrije media nog een lange weg te gaan, die we zullen gaan. Het motiveert ons nog harder te werken en we hopen daarbij op de niet aflatende steun van onze lezers. ■

OPINIE

De woning als eigen vermogen berekenen: 'You will own nothing...'

Onder de noemer 'problemen op de woningmarkt aanpakken', wil het kabinet de eigen woning in de nabije toekomst als vermogen gaan rekenen, zo staat in het regeerakkoord 'Omzien naar elkaar, voortuitkijken naar de toekomst'. Gevolg is dat huizenbezitters jaarlijks extra belastinggeld moeten betalen. Het lijkt oppervlakkig gezien op 'rood' beleid, maar in werkelijkheid is het ultra-kapitalisme waar we ons nu naartoe bewegen, betoogt hoogleraar Kees van der Pijl.

Kees van der Pijl

De regering Rutte-IV wil de eigen woning als vermogen gaan rekenen, dus in belastingtermen in 'box 3' plaatsen. Dit jaar al gaat de Belastingdienst uit van een rendement van meer dan 6 procent op onroerend goed. Daar zou je dan het tarief voor vermogen (32 procent in 2023) over moeten betalen. Op een woning die nu 500.000 euro waard is en waar geen schuld meer op rust, zou dat jaarlijks zo'n 10.000 euro extra belasting betekenen. Elk jaar opnieuw. Zo kom je dan weer een stukje dichterbij de wereld die het World Economic Forum propageert: "You will own nothing and you will be happy!"

In een radiogesprek hierover zegt een deskundige, dat is socialisme! De interviewer vult aan: "Roder kan het niet". Inderdaad, het lijkt er wel wat op. Maar het zijn niet de arbeiders die onder rode vlag deze onteigening gaan doorvoeren, net zo min als de onteigening van boeren en vissers "van onderop" komt. Of de duizenden en duizenden kleine bedrijven - winkels, restaurants, theatertjes - die in de coronalockdowns het loodje hebben geleegd. De onteigening die is begonnen, komt "van bovenaf" op ons af, uitgevoerd door overheerden ten behoeve van de oligarchie van grote bezitters.

We praten dan ook niet over socialisme en 'rood', maar over wat het best kan worden aangeduid als *ultra-kapitalisme*. 'Ultra' in de zin van extreem, maar ook al enigszins 'voorbij', want deze fase van kapitalistische ontwikkeling begint al een aantal eigenschappen van -jazeker - socialisme te vertonen. Maar niet alle.

Kapitalisme ontwikkelt zich via de concurrentie. Daarin wordt onder meer de schaalvergroting van het eigendom gerealiseerd, dus de groten eten de kleintjes op. Daarom hebben we nu, om maar bij het krantenbedrijf te blijven, praktisch de hele Nederlandse dagbladers in twee (Belgische) handen.

In een crisis wordt dit proces in een hogere versnelling geschakeld. De verliezers worden opgenomen in de grote massa, die zonder bezit tegenover de geconcentreerde eigendom staat. De lockdowns waren zo'n crisis: onder het mom van een gevaarlijk virus voerde de overheid een shock-therapie door. Wie over het hoofd ziet dat zich rond de grote bedrijven en beleggingsfondsen een oligarchie van superrijken handhaaft, kan gaan denken dat we zelfs in

de Covid-nachtmerrie richting socialisme trokken. Niets is minder waar.

Na de oorlog waren de arbeiders in een relatief sterke positie en in de jaren '60 dwongen ze behoorlijke lonen en sociale voorzieningen af, waarvan ook de middenklassen profiteerden. Begin jaren '70 begon het kapitaal met de grote verhuizing naar lagelonenlanden. Er werden op grote schaal gastarbeiders geïmporteerd. Dat een gezin van één inkomen kon leven, werd gaandeweg verleden tijd. Met andere woorden, het sociale contract dat eind jaren '40 was afgedwongen, werd opgezegd.

Zonder draagvlak in de maatschappij kon het kapitaal nog niet overleven. Stijgende huizenprijzen, eventueel nog wat inzetten op de beurs - daarmee werd de instemming van de middenklassen gekocht om de industrie naar elders te verplaatsen. De noodzaak voor iedereen om betaald werk te vinden, kon meeliftten met de vrouwenemancipatie, het integreren van buitenlandse arbeiders verliep soepeler dankzij het antiracisme dat migratie tot een met taboes omgeven onderwerp maakte.

We zijn nu bij het punt gekomen waarop grote delen van de bevolking overbodig worden en de oligarchie geen of nauwelijks nog economische compromissen hoeft te sluiten. Sinds 'het terrorisme' wordt de macht immers uitgeoefend door angst te zaaien. Inmiddels ook door 'het virus' - nieuwe zijn onderweg, 'Poetin', 'klimaat' en ga zo maar door.

De uitbuiting waarmee het kapitaal de rijkdom uit de maatschappij zuigt, is ook een nieuw stadium ingegaan. Na de winst die werd gemaakt door arbeiders bij Werkspoor, VME, de scheepsbouw minder te betalen dan wat ze aan nieuwe waarde voortbrachten, verschoven de kapitaalsinkomens richting financiële sector. Voor de tegenpartij zat er ook nog altijd iets in het vat. Sinds de val van het communisme is dat gaan wegdekken. Nu is de uitbuiting (industriële, financieel) in het stadium beland van de *onteigening* als bron van verrijking. David Harvey noemt dat *accumulation by dispossession*, een fenomeen dat door de hele geschiedenis van het kapitalisme heenloopt, maar nu bovenaan het menu is beland. In Afrika en Azië is er nog productie op grote schaal, tegen lage lonen, informeel - zeg maar, slavernij.

Onteigening en slavernij op wereldschaal, het ziet eruit als dictatuur en de vergelijking met zeg, het Stalinisme, is dan gauw gemaakt. Roder kan het niet? Dat kun je alleen maar denken als je niet meer ziet dat zich aan de top van de maatschappij nog altijd een schatrijke kapitalistische oligarchie genesteld heeft. De rijke landen, schrijft Piketty in zijn klassieker *Het kapitaal in de 21ste eeuw*, worden eigendom van hun eigen miljardairs.

Dat is het ultra-kapitalisme waar we ons nu naartoe bewegen en daarom moet ook het privé-woningbezit op de schop. ■

Het nieuwe boek, 'Ken uw recht', van Michael van Leeuwen - 'ghost-written' door Karen Hamaker-Zondag - houdt de gemoederen bezig. Volgens jurist Hanno Wisse biedt het een idealistisch, maar helaas misleidend perspectief op het Nederlandse recht. De auteurs verwarren volgens Wisse hun eigen beeld van hoe het recht eruit zou moeten zien met hoe het werkelijk in elkaar zit. In een volgende editie van De Andere Krant zullen de auteurs van 'Ken uw recht' hierop reageren.

Is vrijheid uw recht? Was dat maar waar!

mr. Hanno Wisse

De centrale boodschap van Hamakers boek is dat het recht vrijwel altijd verkeerd wordt uitgelegd. Er is volgens haar een manier om het recht zo te interpreteren dat het ons niet langer eronder houdt, maar dat we als 'mens van vlees en bloed' onze eigen autonomie weer kunnen terug winnen. Daarom luidt de ondertitel ook: 'vrijheid is uw recht'.

Deze boodschap is sinds de medische dictatuur die sinds maart 2020 over ons land is uitgerold, waarbij de rechterlijke macht de regering geen strobreed in de weg legde, om begrijpelijke redenen populair geworden. Maar Hamaker verwacht hoe het recht er haars inziens idealiter uit zou moeten zien met hoe het in de realiteit werkt. 'Vrijheid is uw recht' klinkt leuk, maar de wet stelt regels die worden afgedwongen.

Dat je ervoor zou kunnen kiezen om geen natuurlijk persoon te zijn is een wensdroom

Ik zal proberen aan de hand van een aantal voorbeelden uit haar boek te illustreren waar zij de fout in gaat.

De keuze tussen mens en persoon zou juridisch relevant zijn.

Hamaker stelt dat er een verschil zou zijn tussen 'mens van vlees en bloed' en 'natuurlijk persoon'. Zij suggereert dat voor zover je bij de oorspronkelijke staat blijft waarin je werd geboren - als mens van vlees en bloed - je 'vrij' blijft. Maar of we het nu leuk vinden of niet, in het Burgerlijk Wetboek wordt het begrip natuurlijk persoon gebruikt op een manier die synoniem is aan alle in Nederland levende mensen van vlees en bloed. Een natuurlijk persoon ben je dus voor de wet, ongeacht hoe je daar zelf over denkt. Dat je ervoor zou kunnen kiezen geen natuurlijk persoon te zijn is een wensdroom.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) zou bindend zijn. Hamaker schrijft dat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM), die onder meer stelt dat alle mensen vrij en gelijk in waardigheid en rechten zijn geboren, rechtsgeldigheid zou hebben. Zij verwijst daarbij naar artikel 93 van de Grondwet, waar staat

dat bepalingen van verdragen en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties na bekendmaking bindende kracht hebben indien deze 'naar hun inhoud eenieder kunnen verbinden'. Dat laatste betekent dat niet alleen staten in hun onderlinge verhouding eraan gebonden zijn, maar dat ook burgers er een beroep op kunnen doen. Echter, de Hoge Raad heeft in een uitspraak van 7 november 1984 (BNB 1985/43) uitgemaakt dat de UVRM geen verdrag of besluit van een volkenrechtelijke organisatie betreft dat naar inhoud eenieder kan verbinden. Het is wel zo, dat delen van de UVRM inmiddels internationaal gewoonterecht zijn geworden en om die reden bindend, maar dat geldt alleen voor staten en niet voor burgers. Dit heeft de Hoge Raad vastgesteld in uitspraken van 6 maart 1959 (NJ 1962) en 2 en 14 april 1989 (NJ 1989, 469).

De overheid zou een politieke vereniging zijn.

Hamaker stelt dat de overheid slechts een politieke vereniging betreft, vergelijkbaar met een carnavalsvereniging. Het voordeel van een vereniging is dat je er kunt uitstappen. Dan hoeft je bijvoorbeeld geen belasting meer te betalen. Maar ook dit is wensdenken. In het Burgerlijk Wetboek (artikel 2:1 lid 1) staat dat de staat als zodanig al "rechtspersoonlijkheid" heeft. Dat is wat anders dan dat de staat rechtspersoonlijkheid heeft verkregen doordat deze een vereniging zou zijn.

Een nieuwe kijk op de begrippen rechtspersoon en rechtspersoonlijkheid.

Volgens Hamaker is het begrip rechtspersoon slechts een oplettingsconstructie, die alleen maar is bedoeld om mensen op het verkeerde been te zetten, omdat het uiteindelijk natuurlijke personen zijn die de rechtspersoon vertegenwoordigen. Uit dit laatste trekt ze vervolgens de conclusie dat alleen natuurlijke personen gebonden kunnen zijn aan gesloten contracten en aansprakelijk gehouden kunnen worden. Echter, voor de wet (zie bijvoorbeeld artikel 2:5 Burgerlijk Wetboek) kunnen naast natuurlijke personen die handelsbekwaam zijn ook rechtspersonen rechtsbetrekkingen aangaan. Daaronder valt bijvoorbeeld het sluiten van contracten, waar de rechtspersoon dan aan is gebonden.

Een bijzondere lezing van de begrippen wet, wetgeving en regelgeving.

Hamaker beweert dat de wet alleen is bedoeld voor verboden en dat de woorden wetgeving en regelgeving slechts staan voor advies. Verder meent zij dat het woord wet alleen op het Wetboek van Strafrecht betrekking heeft, terwijl het civiele recht en het bestuursrecht

alleen adviseren-de regels zouden omvatten. Maar in werkelijkheid is er geen verschil tussen de woorden wet, wetgeving en regelgeving. Zowel het strafrecht, het civiele recht als het bestuursrecht zijn neergelegd in wetten. Verder bevat het civiele recht zowel gedeeltes die van dwingend recht zijn als gedeeltes die van 'regelend' recht zijn.

Dwang zou verboden zijn.

Hamaker citeert het Wetboek van Strafrecht (artikel 284 lid 1 onderdeel 1): "Hij die een ander door geweld of enige andere feitelijkheid of door bedreiging met geweld of enige andere feitelijkheid, gericht hetzij tegen die ander hetzij tegen derden, wederrechtelijk dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden (...) is strafbaar." Doordat zij veronderstelt dat alleen het Wetboek van Strafrecht een wet betreft en de rest slechts een kwestie zou zijn van advies, komt ze tot het standpunt dat een ambtenaar een burger nooit zou mogen dwingen, behalve wanneer sprake is van schending van het Wetboek van Strafrecht. Maar het woord "wederrechtelijk" impliceert dat een overheidsdienaar een burger alleen niet mag dwingen wanneer zij daartoe geen bevoegdheid heeft. Aangezien het civiele recht, het bestuursrecht en het belastingrecht die bevoegdheid wel degelijk scheppen, is er vele malen meer sprake van rechtmatige dwang dan Hamaker denkt dat het geval is.

Uit diverse wetsartikelen blijkt dat een elektronische handtekening in de regel eveneens rechtsgeldig is

Overheidsdienaren zouden te allen tijde 'gemaakt' moeten zijn.

Hamaker drukt haar lezers op het hart om bij overheidsdienaren altijd naar hun machtiging te vragen, zodat duidelijk wordt of er sprake is van bevoegd handelen. Maar niet alleen machtiging is hierbij relevant. Voor bevoegd handelen zijn tevens vier andere begrippen van belang: attributie, delegatie, mandaat en volmacht, die ambtenaren wel degelijk in

staat stellen publiekrechtelijke besluiten te nemen.

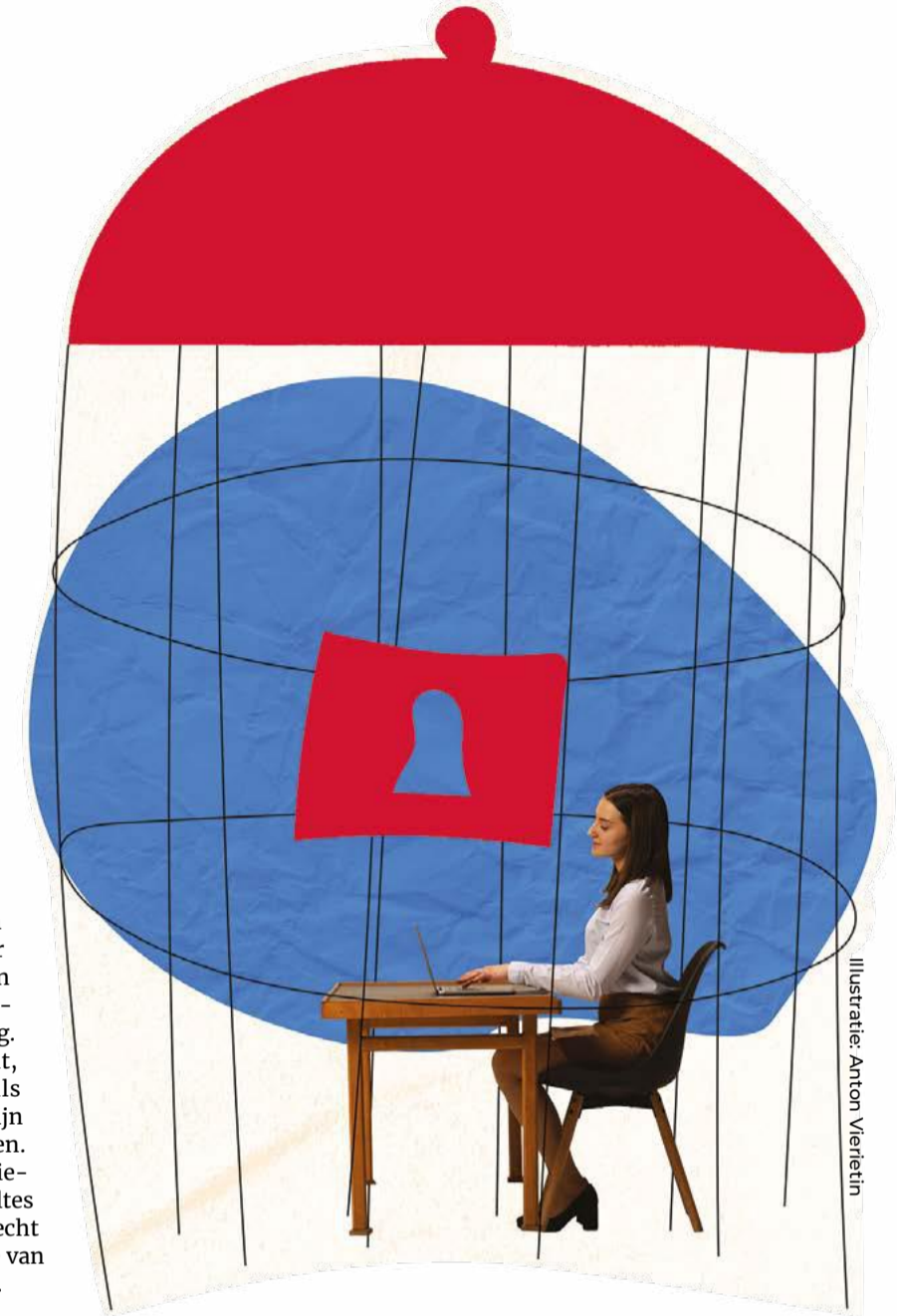
De volmacht aan de volksvertegenwoordiging zou moeten worden opgezegd.

Hamaker raadt mensen aan hun volmacht aan de volksvertegenwoordiging in te trekken, omdat anders later mogelijk aansprakelijkheid dreigt voor wandaden van de volksvertegenwoordiging. Echter, het uitbrengen van een stem gebeurt nooit op de volksvertegenwoordiging als geheel, maar op een politieke partij. Daarbij is het niet de volksvertegenwoordiging die het land regeert, maar de regering met de steun van een coalitie bestaande uit regeringspartijen. Van een volmacht aan de volksvertegenwoordiging kan om die reden alleen al geen sprake zijn.

De opmaak van juridische documenten zou bijzondere aandacht verdienen.

Hamaker stelt ten onrechte dat de opmaak van juridische documenten bijzondere betekenis heeft. Zij stelt bijvoorbeeld dat alleen een 'natte handtekening', met pen en papier, rechtsgeldig zou zijn. Maar uit diverse wetsartikelen (3:15a BW en artikel 2:16 lid 1 en 2 Algemene Wet Bestuursrecht) blijkt dat een elektronische handtekening eveneens rechtsgeldig kan zijn.

Een rechtbank is geen filosofiecafé. Een rechter is gebonden aan wetgeving die de wetgever heeft uitgevaardigd. Mensen die denken dat ze zich met filosofische concepten tegenover de overheid in een rechtbank teweerge kunnen stellen, zullen bedrogen uitkomen. Zeker als ze hun belasting niet meer betalen, omdat ze menen dat Nederland een vereniging is, waarvan ze hun lidmaatschap kunnen opzeggen. De belastingdienst is niet geïnteresseerd in iemands persoonlijke filosofie voor inning van een belastingsschuld. Als je tegen de rechtsregels in niet meewerkt, krijg je te maken met de staatsmacht die zich doorzet. ■

Illustratie: Anton Vreethin

HET SCHOOLSYSTEEM LEIDT TOT CONFORMEREND GEDRAG

Geef leerlingen hun vrijheid terug

Het Nederlandse onderwijs verkeert in een steeds ernstiger crisis: een enorm lerarentekort, dalende leerprestaties, meer kansengelijkheid en een stijgend aantal leerlingen dat uitvalt en lijdt aan depressie, dyslexie en demotivatie. Wat is er mis met het onderwijssysteem? Het kernprobleem is het verplichte curriculum, dat zorgt voor dwang, conformisme en uniformiteit.

Peter Simons

De basis van ons schoolstelsel bestaat uit het volgen van een gezamenlijk en verplicht curriculum met als doel: voldoen aan de eisen van het examen. De scholen zijn vrij om te bepalen op welke manier ze dat doel halen. Ze kunnen kinderen helemaal vrij laten (gelijkwaardig) of juist heel strak door het curriculum drillen (hiërarchisch). Maar als je wilt dat kinderen een opgelegd curriculum leren, dan zul je ze op een bepaalde manier moeten dwingen.

Naar de docent moet geluisterd worden, kinderen moeten op school zijn, ze moeten doen wat hen opgedragen wordt, ze worden beoordeeld op hun prestaties, krijgen straf als ze iets verkeerd doen. Volwassenen zouden deze omstandigheden op hun werk niet accepteren.

Het curriculum bestaat uit kennis waarvan men gelooft dat een leerling deze nodig heeft om later succesvol te zijn in de maatschappij. We hebben geen idee hoe onze samenleving eruit ziet tegen de tijd

dat deze kinderen gaan werken, maar toch ondergaan ze allemaal hetzelfde programma. Als leerlingen voldoende examens hebben gehaald, krijgen ze een diploma, het eindpunt van ons onderwijssysteem. Het diploma wordt gezien als vereiste voor het verkrijgen van een baan en hoe 'hoger' je diploma, hoe 'beter'. Met toetsen kun je eigenlijk alleen het reproduceren van feiten testen. Echt begrip, 'het eigen maken' zal in de klassikale omgeving niet snel bereikt worden. Kinderen willen graag leren. Ze zijn in-

trinsiek leergierig. Maar kinderen willen niet gedwongen worden te leren wat anderen vinden dat ze moeten leren. En daarmee komen we bij het kernprobleem van het reguliere onderwijs. Als je wilt dat kinderen een opgelegd curriculum leren, dan zul je ze (meer of minder) moeten dwingen. Die dwang is niet zonder gevolgen. Een leerling die gedwongen wordt dingen te doen die hij/zij niet wil doen, gaat ontdekken (leren) dat 'jezelf wegcijferen' (conformereren) helpend gedrag is om de schooltijd door te komen.

Fotografie: Bruna Saito

Conformereren voorkomt namelijk veel ellende: ruzie met de leerkracht, lage cijfers. De kans is groot dat ze zich tijdens hun banen (ook in een ongelijkwaardige setting) eveneens blijven conformeren. Hetzelfde geldt voor hun relaties. De midlifecrisis, burn-out en soms ook depressie zijn vaak terug te leiden naar de gedwongen setting van het reguliere onderwijs.

de maatschappij er uit ziet? De kerndoelen komen dan vanzelf aan bod als leerlingen zich in het echte leven begeven. Daarbij, als leerlingen hun vrijheid terugkrijgen, dan zullen ze naar eigen inzicht hun leven vormgeven, hun passies ontdekken en ontwikkelen, ontdekken wie ze in wezen zijn. Ze krijgen de ruimte om te ontdekken waar hun vrijheid ophoudt en die van een ander begint, hoe je conflicten gelijkwaardig oplost, zodat je weer samen verder kunt.

Een kip die na jaren leven in een legbatterij in de vrije-uitloop-stal wordt losgelaten, blijft de eerste week stokstijf staan. Ze is afgeleerd om te kiezen waarnaar toe te lopen. Met leerlingen gebeurt hetzelfde. Als kinderen een paar jaar regulier onderwijs hebben gehad en ze

Als kinderen hun interesses kunnen ontdekken en nastreven, zorgzame en goed geïnformeerde, helpende volwassenen om zich heen hebben, zich kunnen bewegen in een gemeenschap waarin alle leeftijden aanwezig zijn en een stem hebben in deze gelijkwaardige gemeenschap, dan kunnen ze zelf hun persoonlijke curriculum vormgeven. Geef kinderen hun vrijheid terug en ze zullen gelukkiger zijn, hun leven naar eigen inzicht en verantwoordelijkheid vormgeven, hun passies ontdekken en ontwikkelen en ontdekken wie ze in wezen zijn. *It takes a village to raise a child.* ■

Ze krijgen de ruimte om te ontdekken waar hun vrijheid ophoudt en die van een ander begint

Pruisische dictatuur basis voor schoolstelsel

De Pruisische dictatuur bedacht ruim 200 jaar geleden een schoolplicht voor kinderen, een staatscurriculum, jaar-klassen en staatsdiploma's. Toen er een eeuw later mensen nodig waren om aan de lopende band te werken bleek het klassensysteem ook zeer geschikt om volgzaam arbeiders op te leiden. Het jaarklassensysteem is sindsdien wereldwijd ingevoerd. Ons schoolstelsel is het resultaat van de geschiedenis, niet van onderzoek naar hoe kinderen leren. Nu leven we in een heel andere tijd. Er wordt meer van mensen gevraagd dan slechts doen wat ze gevraagd wordt.

worden vervolgens vrijgelaten, dan zullen ze als een soort legbatterij-kip vragen: "Wanneer krijgen we weer les?" Ze zijn hun intrinsieke motivatie verloren om zelf te bepalen wat ze willen leren, hoe, wanneer en met wie. Ze vallen terug in het patroon van passief volgen van voor hen bedachte en uitgewerkte programma's en methodes. Want daarvoor hoeven ze geen verantwoordelijkheid te nemen.

Voor de meeste mensen is het amper voor te stellen hoe een fundamenteel andere vorm van onderwijs er uitziet. Maar die andere vorm is nodig, want, zoals Einstein al opmerkte, je kunt een probleem niet oplossen binnen het paradigma waarin het ontstond. Waarom zou je de school niet inrichten zoals

Mikrografie

Fotografie: Studiostoks

Voordeel van de twijfel

Saskia van Orly

Voor de zekerheid klop ik het af... maar ik denk dat ik iets wijzer ben geworden. De precieze quote ben ik kwijt, maar ik las laatst zoiets als: 'Je bent pas wijs wanneer je om dingen lacht die je vroeger kwaad maakten'.

De laatste tijd staat het lachen me gelukkig weer wat nader dan het schelden. Dit zou natuurlijk ook het eerste – of zelfs een vergevorderd – stadium van krankzinnigheid kunnen zijn maar toch ben ik er blij mee. Sinds maart 2020 liep ik me vaak zo op te winden dat ik regelmatig dacht, is dit nog wel gezond? Nee dus. Volgens onderzoek legt 1 minuut woede je immuunsysteem 4 tot 5 uur lam. 1 minuut lachen daarentegen geeft het immuunsysteem een 24 uur durende oppopper.

Om een voorbeeld te geven – dat dus misschien alleen door andere wijze mensen begrepen wordt – ik vind het hilarisch-ironisch (hilonisch?)

dat wat niemand de afgelopen jaren lukte, de BBB in één dag voor elkaar had: alle strijdende partijen met elkaar verbinden. Simpelweg door hun eigen partij tot gezamenlijke vijand te laten verklaren. Sindsdien raast de woede naar en

Totaal geen zin in een boerocratie? Jammer, wen d'r maar aan! Haal ondertussen ook nog even een stikstof-mythe-updeetje.

over Caroline & BBB als een roedel schuimbekkende Rottweilers door het land. Wég collectief Nederlands immuunsysteem. Alle uit hun zetel verdreven verliezers zijn des duivels en het andere kamp, de self-proclaimed 'wakkeren' al net zo. Ze herkennen geen grammetje van hun wakkerheid in de BBB. Hoe hebben al die

kiezers zo op de verkeerde kunnen stemmen!?

Vanuit mijn nieuw verworven wijsheid wil ik tegen alle woedenden iets zeggen. Waar het de Rutters, de Kaagers en hun achterban betreft,

hou ik het kort: totaal geen zin in een boerocratie? Jammer, wen d'r maar aan! Haal ondertussen ook nog even een stikstof-mythe-updeetje. Handig voor alle discussies die eraan komen. Oh, ja, nog even van krant tot krant: Volgkrant, hoe laag kan een krant zinken? Juist, door uit 'lezersreacties' er één te vissen en die als kop

te plaatsen. "Of het nu een Koekoek, Fortuyn, Baudet of Van der Plas is: de kiezer trapt erin". Behalve dat Fortuyn nog even een trap na krijgt – daarmee de zoveelste voorziet gevend aan de Volkert van de Graafs van deze wereld – worden miljoenen kiezers als wilsonbekwaam neergezet. Julie eigen fascisme-expert, Robin te Slaa, zegt daarover: "Fascisten gaan ervan uit dat het volk handelingsonbekwaam is".

Voor het andere kamp heb ik ook wat: deze BBB-monsterzege was het hoogst haalbare. Meer draagvlak was er niet onder de kiezers. Ja, natuurlijk zien jullie véél beter hoe de wereld in elkaar zit en ja, natuurlijk zou het allemaal véél beter zijn als jullie zaten waar Caroline nu zit. Maar... om welke reden dan ook... jullie zitten daar niet. Iets in Caroline is misschien nog niet wakker maar ze is wel een stuk ambitieuzer. In plaats van op Caroline en haar kiezers af te geven, is er ook een constructievere houding: haar winst zien als een tussenstap naar werkelijk verzet... datgene waar wij wél wakker door omstandigheden nog niet aan toegekomen waren.

We zouden Caroline het voordeel van de twijfel kunnen geven. Misschien is ze helemaal geen willoze geïnstalleerde puppet maar ontwikkelde ze op een dag het lef to bite the hand that feeds her. Goed beschouwd zijn immers alle succesvolle politici uit de geschiedenis vazallen van een schaduwmacht?! Zelfs bij de meest primitieve stammen. Het opperhoofd zit behangen met sieraden en een botje door zijn neus op de troon, terwijl achter hem de sjamaan/medicijnman staat. Hij is

degene die werkelijk aan de touwtjes trekt. De meeste opperhoofden weten maar al te goed dat er gevaar dreigt wanneer ze gaan geloven dat ze écht de baas zijn. Dan kan er zomaar een verkeerd plantje worden uitgeknepen in hun ochtendthee.

De machtsstructuren in onze moderne wereld zijn veel complexer maar het principe blijft hetzelfde. Uiteindelijk valt alles en iedereen onder één paraplu van de cabal, de elite, de Rotschilds en de Rockefeller's, de bazen van Vanguard, hoe je ze ook wil noemen. Slechts een enkel geïnstalleerd opperhoofd weekt zich los van de broodheer door wie hij/zij op het podium is gehesen. Of Caroline dat lef zal hebben, weten we niet. Voorlopig wordt ze door 'vriend' en vijand dusdanig murw gedemoniseerd dat ze kan denken: als jullie zo gaan beginnen, zogenaamde 'wakkeren', doe dan lekker zelf je potje muiterij op de Bounty, mij niet meer gezien.

Hoe het allemaal verder zal gaan in deze reality Netflix-serie, weet niemand. Net zoals we ook niet weten of de banken net zo veilig zijn als de vaccins... Des te belangrijker om iedereen een immuunsysteemische topweek te wensen!

Resumé: laten we dus de vlag nog niet helemaal terugdraaien. Eerst een kwart slagje naar links. Dan verklaren we ons in één moeite door ook solidair met de Fransen. ■

► dakil.nl/immunology

MR. JEROEN POLS

Het grotere goed

Wat mij vanaf het begin van de lockdownmaatregelen in 2020 beangstigde, was vooral het fanatisme waarmee de massa zich als willoze offerdieren aanboden voor het grotere goed: om ouderen en zwakkeren te beschermen accepteerde men als vanzelfsprekend een nieuw normaal waarin fundamentele grondrechten ondergeschikt werden aan het gezamenlijke doel. Daar bleef het niet bij, want onnozele zielen die het in hun hoofd haalden kritische vragen te stellen werden als asociaal en egoïstisch verketterd.

Op het eerste gezicht lijkt het prachtig, zo een deugdzaam massa die zich collectief inzet voor een hoger doel en privébelangen opzchuift ten behoeve van de samenleving. In werkelijkheid zijn we getuige van een schokkende comeback van een collectivistische moraal die door de geschiedenis heen diende ter rechtvaardiging van elke dictatuur en gruweldaad: van de eerste mens die voor het welzijn van de stam op het altaar geofferd werd, tot ketters en andersdenkenden die op de brandstapel gruwelijk aan hun eind kwamen voor het welzijn van de bevolking of de glorie Gods en miljoenen mensen die in slavenkampen uitgeroeid werden voor het welzijn van ras of proletariaat. Samenlevingen die het belang van het individu ondergeschikt maken aan het algemeen belang of een ander groter goed, eindigen zonder uitzondering in massaal menselijk lijden: Hitler, Stalin, Pol Pot en Mao joegen in het belang van de groep miljoenen mensen beestachtig de dood in.

Het schokkende is dat we nog geen tachtig jaar na de Tweede Wereldoorlog opnieuw collectivistische ideologieën omarmen, zonder in staat lijken te zijn de gevaren ervan te herkennen, een bittere oogst van tientallen jaren indoctrinatie en gebrekkig onderwijs. Scholen, media en politiek promoten onvermoebaar het idee dat samenleving, natuur of klimaat het belang van het individu overstijgt, de doodsteek voor onze vrijheid.

Vanaf de eeuwwisseling ging het hard, voor criminaliteit- en terrorismebestrijding leverden we zonder al te veel morren sluipenderwijs onze grondrechten en vrijheden in, allemaal ten behoeve van het grotere goed, de veiligheid van het collectief. De stikstof- en klimaatcrises eisen opnieuw afgifte van individuele rechten en vrijheden en om onze fantastische democratie te redden zitten honderduizenden Nederlandse gezinnen hongerig in onverwarme woningen en worden klaargestoomd om straks het ultieme offer te brengen en onze kinderen naar een gewisse dood aan het front in Oekraïne te sturen.

Tegelijkertijd is diezelfde massa nog steeds overtuigd dat zij in vrijheid leeft in een functionerende democratische rechtsstaat. "Niemand is hope-

ER IS GEEN HOGER BELANG DAN DE MENS ZELF, HIJ IS EEN DOEL OP ZICH

lozer tot slaaf gemaakt dan degenen die ten onrechte geloven dat ze vrij zijn", schreef Johan Wolfgang von Goethe al in 1840. Dit maakt een oplossing bijna onmogelijk, want zij die geloven dat ze vrij zijn, negeren het feit dat we afglijden naar een totalitaire samenleving waarin elk individu gecontroleerd en bespioneerd wordt.

Mensen die bij het brengen van persoonlijke offers zwelgen in een warm en gelukzalig gevoel van solidariteit, maken zich medeplichtig aan de afbraak van onze vrijheid. De samenleving is niet meer dan een abstractie, een in de echte wereld niet bestaande entiteit, een begrip dat gebruikt wordt om een steeds veranderende verzameling individuen aan te duiden: zij heeft geen eigen belang, streeft nergens naar en kan niet los bestaan van de gedachten en handelingen van mensen. Het is dan ook de heersende klasse die het hogere doel van de samenleving definieert en individuen dwingt te handelen in dienst daarvan, weinig verrassend is dit meestal het welzijn van machthebbers.

Er bestaat geen hoger belang dan de mens zelf, hij is een doel op zichzelf, drager van onvervreembare rechten en heeft waarde ongeacht of hij economisch of sociaal bijdraagt aan het collectief. Wanneer individuele rechten worden geschonden onder het voorwendsel van openbare veiligheid of het grotere goed, verandert het individu in politiek eigendom dat elke machthebber of regering naar goedgevallen kan onderdrukken of elimineren, de maatschappij wordt daarmee gedegradeerd tot een veehouderij.

Alleen in een samenleving en rechtssysteem waarin individuele rechten het hoogste gezag vormen, kan de mens vrij zijn. Zolang dit besef niet doordringt, zijn we hopeloos verloren. Er is een lange weg te gaan... ■

WILLEM FREDERIK ERNÉ

De antisemietenkaart

fraude (de; -s) [<1294> Fr.] 1 valsheid, bedrog [...].

Mijn gevoel sprak slechts één woord, de dag na de Eerste Kamerverkiezingen, en dat F-woord eindigt op “raude”. De politieke partij met veruit de meeste leden van alle Nederlandse partijen, wier Kamerleden overal in het land stampvolle zalen trekken en die op een enorme schare activisten kan rekenen, behaalt slechts twee zetels, terwijl die juist op tijd opgerichte nieuwkomer bijna een kwart van het electoraat achter zich zou hebben verenigd?

Toch kun je het F-woord pas in zijn geheel uitspreken wanneer je bewijzen hebt en die zijn er (nog?) onvoldoende. Wel zijn er diverse onrechtmatigheden aan de oppervlakte gekomen, waarvan de 6000 abusievelijk aan D66 toebedeelde stemmen in Rotterdam tot nu toe de grootste is. Indirect bewijs is er genoeg. Gelegenheid maakt de dief, zegt men weleens, en het Excelbestand waarin de uitslagen bij elkaar worden opgeteld, is een te fraai glimmend en slecht bewaakt kleinnood om niet even

snel in je zak te steken. Anders gezegd: de Kiesraad weet al zes jaar dat de computertechnologie, die bij verkiezingen wordt gebruikt, absurd slecht beveiligd is, maar kijkt de andere kant op. Dan is er nog die ene té grote toevalligheid van de uitslag, namelijk dat het destructieve regeringsbeleid gewoon door kan gaan, hetgeen Trut Kamer (anagram van Mark Rutte, met dank aan Kees van Kooten) vrijwel meteen bevestigde.

Misschien ben ik zo achterdochtig omdat ik het gezond verstand van de mens, het boerenverstand van de boer, heb overschat. Zo dacht ik dat bij ons op het platteland bijna alle omgekeerde vlaggen verdwenen waren uit protest tegen het succes van BBB, Bot Boeren Bedrog. Maar de boeren blijken juist tevreden te zijn. De onzichtbare houders van de macht achter de macht kunnen tevreden aan hun vingerhoedje adrenochroom nippen: de coup is geslaagd. De angel is uit het boerenprotest en BBB kan nu ook in de Eerste Kamer doen wat mevrouw Van der Plas al sinds haar aantreden in de Tweede Kamer doet, namelijk op vrijwel alle essentiële dossiers met de regering meestemmen. De BBB-stem-

mers, onder wie veel boeren, gaan nog van een Siberische kermis thuishkomen (als dat huis niet onteigend is).

Opvallend was dat Van der Plas, op de beschuldiging dat BBB een ordinair verlengstuk van Bayer-Monsanto is – een soort politiek gifspuitmondstuk, dus –, enkele weken geleden nog loog dat ze nog nooit iemand van Bayer had gesproken, maar daags na de verkiezing met een geheel ander verweer kwam. Zij tweette: “Bericht dat BBB wordt betaald of is neergezet door Bayer/Monsanto wordt door antisemitische groepen verspreid, onder andere via Telegram.” WAUW!

Een voormalig Israëliësch kabinetslid, mevrouw Shulamit Aloni, verklaapte in 2002 dat het in haar kringen usance is om iemand die terechte kritiek op Israël of een jood heeft als antisemiet te brandmerken en zo monddood te maken. Inmiddels bedient zowat iedere machthebber ter wereld zich van deze misselijkmakende streek om politieke tegenstanders af te serveren, maar gewoonlijk wordt de “antisemietenkaart” pas getrokken als men zich ernstig in

Ik heb het gezond verstand van de mens, het boerenverstand van de boer, overschat

zijn speelruimte bedreigd voelt. Kennelijk slaat de “Bayer-beschuldiging” aan het adres van BBB de spijker op de kop.

Is het niet op z’n zachtst gezegd merkwaardig (ReMarkAble), de constatering dat BBB een enge band heeft met giffabrikant Bayer te bestempelen als antisemitisme? Bayer was tot en met 1947 onderdeel van IG Farben, het Duitse industriële conglomeraat dat Hitler ijverig hielp de Tweede Wereldoorlog voor te bereiden en uit te voeren, en vanaf 1936 42,5 procent van de aandelen van de Deutsche Gesellschaft für Schädlingbekämpfung mbH (Degesch) bezat, de producent van Zyklon-B, het gas dat in de nazigaskamers werd gebruikt.

Wie is er hier nou antisemiet? ■

► **Willem Frederik Erné is de auteur van vier romans. Zijn laatste, Toen de kraaien..., verscheen op 12 februari**

Jasper Smit (42), journalist CommonSenseTV

SERIE ‘BLIK VOORUIT’

Jasper komt uit een gezin van hardwerkende kleine ondernemers. Turnen was zijn eerste passie, daarna de horeca. In 2011 begon hij zijn eigen zaak. In 2021 trok hij daar de stekker uit. Zijn nieuwe passie is uitleggen hoe de dingen volgens hem in elkaar zitten.

Fotografie: Tobias Asser | Tekst: Ad Nuis

Ik was een schattig kind. Gek op turnen. Vier dagen in de week naar Papendal om op hoog niveau te trainen. De ringen en de mat waren mijn favoriete onderdelen. Salto’s maken vond ik te gek. Ik was zo dyslectisch als een konijn, leren was niets voor mij, ik moet werken met mijn handjes. Op televisie zag ik sterrenkok Cas Spijkers, het was de ‘garnalencocktailtijd’, dat wilde ik ook. Na de lagere school ging ik naar Sint Hubertus, de vakschool voor brood en banket. Mijn eerste werkplek was Keizer Bodega op het Museumplein. Ik begon bij de salades en de desserts, maar deed al snel de hoofd-gerechten. Zestig tot tachtig uur per week keihard werken.

In 2011 begon ik mijn eigen zaak, Santen Bezorgt, het eerste bezorgrestaurant dat een gezonde maaltijd bij u thuis of op kantoor bezorgt. We begonnen vanuit huis en werkten met lokale producten. In de huiskamer stonden krachtstroomovens, binnen een jaar leverden we honderd maaltijden per dag. Al snel moest er personeel bij en verhuisden we naar een industrieterrein. Ik heb precies tien jaar gedraaid, toen kwamen de maatregelen. Mijn omzet daalde met 80 procent, bedrijven bestelden niet meer, mensen gingen thuiswerken en zelf koken. Ik had het al aan zien komen. Rond 2016 kreeg ik brieven van de gemeente met onnozele maatregelen, een branddeur die naar buiten moest draaien in plaats van naar

binnen. In maart 2020 ging het land in lockdown. Ik wilde geen staatssteun en trok met pijn in het hart de stekker uit mijn bedrijf. Mensen werken hard voor hun zaak, huis en auto. Dat mag niet zomaar afgepakt worden, dan word ik boos. Ik ging het nieuws anders bekijken en werken voor CommonSenseTV. ‘Echt nieuws voor echte mensen.’ Mijn missie is uitleggen hoe de dingen volgens mij in elkaar zitten, dat er politieke keuzes achter zitten.

Ik probeer de systemen erachter zichtbaar te maken in mijn reportages. Zo moet het eten van insecten worden gepromoot, daar zitten miljarden achter van grote investeerders. Het moet hip en toegankelijk worden gemaakt: hoe rol ik een krekkel in een sushi. Er gaat enorm veel geld naar het marketingverhaal en hippe apps. Tekstschrijvers van Lubach worden daarvoor ingehuurd, de universiteit van Wageningen giet er een wetenschappelijk sausje over.

Wij zijn nu nog in een ondergeschikte rol, zij hebben miljarden, wij moeten het doen met onze passie. Bedrijven zijn opportunistisch, ze kijken naar winstmaximalisatie. Ik laat zien hoe dit zit, mensen moeten zelf hun conclusie trekken. Mijn taak de komende tijd is het andere verhaal te laten horen. Ik ga naar rechtszaken en demonstraties en maak de *Jasper Experience*, een show voor je wekelijkse dosis gezond verstand. ■